

SAMLING AV UTTALELSER OG MENINGSYTRINGER
OM NATUR OG LANDSKAP I FORBINDELSE MED
UTBYGGINGEN AV AURLANDSVASSDRAGET.

E

NVE-VASSDRAGSDIREKTORATET
NATUR OG LANDSKAPSAVDELINGEN.

Samling av uttalelser og meningsytringer
om natur og landskap i forbindelse med
utbyggingen av Aurlandsvassdraget.

DEL E

NVE-VASSDRAGSDIREKTORATET
NATUR OG LANDSKAPSAVDELINGEN.

- 1986 -

Innhold	side
Del A.	
Vassretter - billighetserstatning	3
Konsesjonssøknad fra Oslo Lysverker	6
Bergen Universitet, undersøkelser	18
Krav til konsesjon, uttalelser	50
Grunngitt spørsmål i Stortinget	82
Bemerkninger til innkomne uttalelser	83
Tilleggsuttalelser	93
Del B.	
Diverse uttalelser og avisartikler	95
"Jebsen planen"	106
Tillatelse til å regulere vassdraget	118
Uttalelser og avisartikler til regulerings-	
tillatelsen	126
Fisk og fisket	136
Sandtak Vassbrekka	164
Overtakelse av bygninger	174
Plassering av TV-omformere og bilvrak i steintipper	176
Tapping av Svartevatn	179
Tiltak i Steinbergdalen	184
Opplysningsmøte i Aurland, utvidelse brakke-	
rigg på Øyestølen	190
Bygging av dam Vargevatn, uten veg	197
Del C.	
Diverse avisartikler	201
Vangen kraftverk	206
Bergen Universitet, undersøkelser	217
Veg til Vidalsvatn og tippmasser i Vassbygdi	223
Minstevassføring i Aurlandselva	230
Avfall, oljesøl, orden og overtagelse av brakker	246
Regulering av Omsvatn og Vesterdalstjern	254
Ferdsel til og fra Undredal	257
Isforholdene på Aurlandsfjorden og anleggsveier	259
Vegbygging dam Reppvatn og Kreklevatn	277
Anleggskonsesjon	288
Del D.	
Sambindingsvegen Hol - Aurland	291
Underskrivelse av LRV. nedre Berdalsvatn og	
Katlavatn	351
Avisartikkel, befaring Aurlandsutbyggingen	353
Del E.	
Planendring	355
Tillatelse	429
Del F.	
Kraftlinjer	434
Forlengelse områdekonsesjon	470
Terskler	472

PLANENDRING.

Brev fra Østlandske Naturvernforening til Kommunaldept.,
av 21.05.71.

**AD. AURLANDSDALEN. UTTALELSE I FORBINDELSE MED SØKNAD
OM FORLENGELSE AV VANNTUNNEL**

Østlandske Naturvernforening oversender herved en uttalelse som vi finner det er riktig å gjøre departementet kjent med, og vi ber om at disse synspunkter må bli vurdert i forbindelse med godkjennelse av Oslo Lysverkers søknad om planendring i Aurlandsdalen.

AURLANDSDALEN - SØKNAD OM FORLENGELSE AV VANNTUNNEL

Oslo Lysverkers søknad om planendringer i Aurlandsdalen, oversendt Industridepartementet januar d.å., inneholder ett punkt som ikke på noen måte er i samsvar med den vilje til moderasjon og naturvern som brevet forøvrig gir uttrykk for. Det gjelder det sterkt sdeleggende forslaget om å forlenge vanntunnelen Langedsla - Grøna opp til Veslebotnvann. Med flyttingen av kraftstasjonen Aurland 3 fra Grønaområdet til Veslebotnvann i Stodmerdalen, og kraftlinje direkte over fjellet fra Aurland 2 til 3, gikk man nærmest ut fra at det sjeldent vakre Grønaområdet ville bli spart for anleggsdrift.

Vi vil få gjøre oppmerksom på de meget små vannmengder det her dreier seg om. Tunnelsansom er nær 8 km. lang er kun beregnet på å fange inn restfeltene i Langedsla og Grøna nedenfor hovedinntaket. For Langedslas vedkommende vil dette si 1 kbm. i årsgjennomsnitt, i underkant av 2 kbm. for sommermånedene. Omtrent det samme gjelder for Grøna.

Kan den kraftgevinst disse meget små vannmengder representerer sies å stå i noe rimelig forhold til de skadevirkninger en regulering av dem vil påføre Grønaområdet spesielt og Aurlandsdalen generelt?

Bygging av vanntunnel Langedsla - Grøna - Veslebotnvann vil gjøre Grønaområdet til anleggksområde med vei, steintipp og daminntak. Dersom Oslo Lysverker ikke får tillatelse til å bygge forlengelsen Grøna - Veslebotnvann, vil også den andre delen bortfalle. Og dette betyr at hele Grønaområdet kan skånes. Vei til dam Nyhellervann kan legges fra Steinbergdalen - Grønestøl. Sauavaddalen er det mest attraktive av Aurlandsdalens sidedalfører.

- - -

Til slutt vil vi få minne om den planskisse siv. ingeniør Allan Jebsen la frem ifjor høst, og hvor ett av hovedpunktene var å frafalle regulering av Langedals restfelt på 16 kvm. for å få økt vannføring i elva. Slik vi har forstått saken, stilte både Industridepartementet og Vassdragsvesenet seg positive til forslaget. I en spørretime nylig varslet industriminister Lied Stortinget om nye naturverntiltak i Aurlandsdalen.

- - -

På denne bakgrunn mener vi det vil være riktig av Kommunal- og Arbeidsdepartementet å nekte Oslo Lysverker konsesjon på vann-tunnelen Grøna-Veslebotnvann ut fra den motivering at hele Grønaområdet må skånes for anleggsarbeid, og av hensyn til vannføringen i Aurlandselven. Denne innskrenkning av reguleringsplanen betyr meget lite for kraftproduksjonen, men Oslo Lysverker kan spare vesentlige anleggsmkostninger. Og for naturvern og turisferdsel vil det være en landskapsmessig vinning som vanskelig kan takseres høyt nok.

REGULERING AV AURLANDSVASSDRAGET PLANENDRING

Oslo Lysverker har lagt fram ei utgreifing på bakgrunn av Stortinget sitt vedtak av 17. juni 1969 der det m.a. blei fastsett at den planlagde reguleringa av Øyestglavatn ikkje skulle gjennomførast. Det er i utgreifinga peika på dei følgjer dette vedtaket naturleg vil få. Såleis vil kraftstasjonen Aurland III no bli lagt ved Veslebotnvatn i staden for ved Grøna, og elvane Langedøla, Grøna, Stodmerrdøla, Berdalselva og Stonndalselva blir tekne inn i tunnel noko høgre opp enn det før var rekna med.

Utgreifinga er lagt ut til ettersyn på Kommunekontoret i Aurland i tida fram til 15. juni 1971, som samstundes er fristen for å kome med innvendingar i saka.

Innvendingar kan sendast til Norges vassdrags- og elektrisitetvesen, Middelthunsgt. 29, Oslo 3, der ein og kan få nærare opplysningar.

Brev fra Kommunaldept. til NVE-V,
av 16.06.71.

VEDR:PLANENDRING

REGULERING AV AURLANDSVASSDRAGET - PLANENDRING

En viser til Deres brev av 19. mars 1971.

Saken er av oss forelagt:

1. Fylkesfriluftsnemnda i Sogn og Fjordane
2. Den Norske Turistforening
3. Norges Jeger- og Fiskerforbund
4. Norges Naturvernforbund.

En har mottatt uttalelse fra institusjonen nevnt under pkt. 2, samt fra Østlandske Naturvernforening, se vedlagte kopier. (S)

Både Den Norske Turistforening og Østlandske Naturvernforening ønsker at overføringen av restfeltene til Langedøla og Grøna ved en 6-8 km lang tunnel, blir sløyfet. Departementet viser til kunngjøring av saken, saksdokumentene og telefonsamtale med overingeniør A. Gudal i NVE hvorav fremgår at det her dreier seg om orientering om planendring og ikke en konsesjonssøknad etter vassdragsreguleringsloven. En har oppfattet situasjonen slik at Staten er bundet av tidligere gitt konsesjon og at Oslo Lysverker således ikke kan pålegges å sløyfe tunnelen. I telefonsamtale med overingeniør Mortensen i Oslo Lysverker den 14. juni d.å. har en fått opplyst at vedkommende overføring representerer en produksjon på anslagsvis 125 GWh billig kraft pr. år og at Oslo Lysverker neppe kan etterkomme en henstilling om frivillig å avstå fra overføringen.

Under henvisning til dette finner departementet ikke grunn til å avgi noen uttalelse i saken.

Brev fra Den norske Turistforening til Kommunaldept.,
av 26.05.71.

DNT sier seg enig i at kraftstasjonen Aurland III flyttes fra Gröna til Veslebotnvann.

I denne forbindelse vi vi vise til at området ved Gröna bör spares helt for ytterligere inngrep og vi finner det rimelig om Oslo Lysverker avstår fra den i denne forbindelse planlagte overførings-tunnel fra Langedöla over Gröna til Aurland III.

Grönaområdet er et av de vakreste partier i Aurlandsdalen og ved ikke å ta inn i kraftproduksjonen det nedre felt av Langedöla og Gröna vil Aurlandselven bli tilført ytterligere høyst nødvendig vannføring som vil kunne rette opp noe av de skader en tørrlegging av elven vil medføre.

DNT vil sterkt anbefale at Oslo Lysverker ikke blir gitt tillatelse til anlegg og drift av overføringstunellen Langedöla-Gröna-Aurland III.

Brev fra NVE til Aurland kommune,
av 5.03.71.

PLANENDRING

Vi ber om at dei dokumenta som ligg ved dette brevet blir lagde ut på Dykkar kontor i tida fram til 15. juni 1971 til ettersyn for dei saka kjem ved.

Når fristen er ute, ber vi om at dokumenta blir returnert saman med dei fråsegnar som måtte vere komne inn.

Svar fra Aurland kommune, av 12.08.71.

Det er ikkje kome merknader til endringa frå nokon.

V e d t a k :

Kommunen har ingen merknader.

Fylkesmannen har ingen merknad til søknaden om planendring.

SOGN OG FJORDANE FYLKE, den 14. oktober 1971.

Bønn til Oslo Lysverker: 3-4 prosent mindre kan redde Aurlandsdalen

Dagbladet på befaring — ros og ris til kraftu

Av KNUT EIDEM

HALLINGDALSVASSDRAGET OG AURLAND

Det er jo klart at når Oslo

Lysverker inviterer pressen til landskaps-utflukt for å se på kraftutbyggingen i Hallingdal og Aurland, er det for å kaste blå i øynene på journalistene. Tenkte vi ved avreisen.

Nåvel. Mye fint ble vist fram, men en god del skepsis sitter man likevel igjen med etterpå. F. eks. dette: Kan det ikke gjøres mer for å bevare Aurlandsdalen? Må Oslo Lysverker for

en hver pris presse ut alle d. vanddråper det er gitt konsepsjon på?

Nå er det jo så at presseroverhodet ikke fikk se Aurlandsdalen på denne turen —

bortsett fra at sju av oss tok en smatripp ca. 5 km. opp i dalen. Grunnen fra vertskapets side var god nok: Man har ennå ikke begynt utbyggingen av dette nå så omtalte dalføret. Det er i sidedalen at arbeidet pågår for fullt — og her har ingeniører og arbeidere fått lov til å jobbe uten nevneverdig innblanding fra lokalbefolkningen eller tilreisende.

*

I det nederste partiet av Aurlandsdalen, fra den eventyrlige karrige fjellgarden Almen til Vassbygd, vil det alltid renne vann p. g. a. to små uregulerte vassdrag. Men ovenfor Almen — i den egentlige Aurlandsdalen fra Grøna til Øvstebs og videre nedover — vil bare ubetydelige vannmengder bli tilført vassdraget etter reguleringen. Det eneste Oslo Lysverker forpliktet til, er nemlig å slippe ut 0.3 kubikkmeter som minstevannføring i Langdøla, i tidsrommet 1. juli — 1. september. I tillegg kommer så noen uregulerte bekker ved Øvstebs.

Det er alt. Og da vil man forstå hvorfor naturvernfolket kjemper sin innbitte kamp nettopp på dette punktet. Sagt på en annen måte: Det er selve vassføringen man slåss om, verken mer eller mindre!

Den såkalte Jebesen-planen går ut på følgende:

1) Å sløyfe overføringstunnelen fra Tverelvi til Grøna, slik at Vassevotni i Langedalsvassdraget går ut av reguleringsplanen. Krafttapet for Oslo Lysverker blir dermed bare ca. 2 prosent av den totale utbyggingen — kostbare og store naturinngrep kan sløyfes.

2) Å sløyfe forlengelsen av denne tunnelen opp til Veslebotnvann slik at et par små restfelter i Grøna også vil unngå regulering. Det samlede krafttap vil dermed bli 3-4 prosent. Hele Grønaområdet kan således spares fullstendig for anleggsvei, tunnelinntak, inntaksdam og store tunnelmasser (steintipper).

Hvis disse to punktene gjennomføres, vil man også kunne sløyfe anleggsvei i de berørte områder.

— Er Oslo Lysverker villig til å gi avkall på disse få prosent av den samlede vannkraften?

Og vi våger å påstå: Uten en vedvarende kritikk fra naturvernmentalslastenes side — kanskje ikke alltid så saklig som ønskelig, det er så — ville vi ikke ha kommet dit vi står i dag. Nemlig: At kraftverkutbyggerne til en hver tid må ta hensyn til opinionen. Landskapsarkitekter er dessuten på vakt. Kritikken har dermed ført til at kraftutbyggerne ikke bare tenker i effektivitet og penger, men ser helheten i utbyggingen.

Så når man i dag lover at det skal ryddes opp igjen etter at Aurland I og Aurland II er ferdige — det vil si i Aurlandsdalens nabodaler Stondalen og Låvidalen — tror vi på det. Dagens anleggsvei blir utvilsomt en turistattraksjon av rang når det åpnes for alminnelig ferdsel mellom Aurland kommune og Hallingdalen om få år.

Kraftutbyggingen har selvsagt gitt Hallingdalskommunene en ny sjanse — for utvikling og en bedre framtid. Arbeidsplasser gror opp, folk trives. Det samme vil forhåpentligvis skje med samfunnene i Aurland.

Men spar naturen hvor man enn kan komme til. Det gjelder Aurland III. Med velvilje kan Oslo Lysverker ennå gjøre sitt for kanskje Norges vakreste dalføre — det skal så ytterst lite til.

**B rev fra NVE-hovedstyre til Industridept.
av 13.01.72.**

Planendring vedrørende Aurland III m.v.

Med Departementets brev av 12.februar 1971 har man fått oversendt til uttalelse følgende brev fra Oslo Lysverker, datert 25.januar s.å.:

"Ved kgl.res. av 26.september 1969 ble Oslo Lysverker meddelt tillatelse til å foreta reguleringer og overføringer i Aurlandsvassdraget.

Oslo Lysverkers søknad om reguleringstillatelse, fremmet ved brev av 19.mars 1965, gjaldt bl.a. regulering av Øvestølsvatn og overføring og innføring av kraftverkene av bl.a. Grovselvi, som forutsettes overført til Kjellhusnosvatni ved Langavatn og av Langedøla ved kote 1346.

Saken ble på lovbestemt måte behandlet i Stortinget på grunnlag av St.prp.nr.144/1968-69 og Innst.S.nr.309/1968-69.

Industrikomitéens flertall hadde foreslått følgende endringer:

1. Overføring av Grovselvi med oppdemming av Langavatn (mag.nr.VI) sløyfes.
2. Langedøla gis en minstevannføring i tiden 1.7. - 1.9. på 0,3 m³/sek.
3. Regulering av Øvestølsvatn utgår. Til gjengjeld tillates Veslebotnvatn regulert 5 meter høyere enn foreslått.

Forslaget til vedtak, som fikk flertall ved voteringen, lød:

"Stortinget samtykker i at Oslo Lysverker får tillatelse til å foreta reguleringer og overføringer i Aurlandsvassdraget i samsvar med Industridepartementets tilråding av 28.mars 1969 og de endringer som er foreslått i denne innstilling."

Reguleringstillatelsen er gitt på vilkår som stemmer med stortingsvedtaket.

Hovedstyret vil bemerke:

Oslo Lysverker har gitt uttrykk for at de endringer i de opprinnelige planer vedrørende utbyggingen av Aurlandsvassdraget som nå er foretatt, er en naturlig konsekvens av Stortingets vedtak om å nekte regulering av Øvestølsvatn og i stedet tillate tilsvarende større oppdemming i Veslebotnvatn.

Hovedstyret vil likevel gi sin tilslutning til den nye planløsning Oslo Lysverker er kommet fram til. Man legger vekt på at det nå vil bli mindre virksomhet i Grønaområdet såvel i anleggstida som under drift, og at det også blir mulig å unngå permanent kraftlinje i dalen mellom Veslebotnvatn og Grøna. Man vil ellers peke på at distriktet ikke har hatt noen innvendinger.

De ytre virkninger av endringene vil etter Hovedstyrets syn bli små. Inn-
takene i Langedøla, Grøna, Berdalselvi og Stonndalselvi blir flyttet ca.

50 m høyere opp i de respektive vassdrag - vertikalt målt - hvilket vil
medføre at berørt elvestrekning blir øket.

Ellers vil flyttingen av Aurland III innebære at overføringstunnelen fra
de nordlige nedbørfeltene får en endret trasé og føres direkte til Nyheller-
vatn, som derved vil få økt gjennomstrømming. Også Veslebotnvatn vil selv-
sagt få sterkere gjennomstrømming, ettersom alt avløp såvel fra Aurland III
som fra restfeltene i Langedøla og Grøna nå vil bli ført til vatnet.

Planendringene vil gjøre det nødvendig med en rekke endringer i manøvrerings-
reglementets post 1 B som omhandler overføringene, vesentlig som følge av
utbyggingen av fullet Veslebotnvatn-Viddalsvatn. Videre har Oslo Lysverker
meddelt at det etter nyere oppmålinger har vist seg at de fleste av de ned-
børfeltstørrelser som tidligere er oppgitt og som også er angitt i regle-
mentet, er feilaktige og bør korrigeres. Endelig skal en høydeangivelse
i Fossane være kote 1453, ikke kote 1500 som det ved en unøyaktighet er
blitt stående i det gjeldende reglementet.

Utkast til revidert post 1 B følger vedlagt, sammen med sakens øvrige doku-
menter.

Behandlet i Hovedstyremøte 12.1.1972.

Utkast til
revisjon av pkt.1 B i
manøvreringsreglement
for Aurlandsvassdraget

1. B. Overføringer:

- a) Avløpet fra følgende vassdrag overføres til Nyhellervatn og kan pumpes opp i Øljuvatn - Kongshellervatn:

Kleåelvi ved Norddalsvatn (5,8 km²), bielv til Kleåelvi ved Kvanngrøvatn (9,7 km² inkl. overføring av Mela ved kote ca. 1470, jfr. pkt.b), Eitra ved Spelefjellsvotni kote 1386 (9,9 km²), Langedøla ved kote 1346 (68,0 km² inkl. Veslegrøna ved Holmavatn, jfr. pkt.c), Sleipå ved Sleipåvatn (9,6 km²), Veslegrøna (ndf. Holmevatn) ved kote 1390 (5,2 km²).

- b) Avløpet fra Mela ved kote ca. 1470 (ca. 7,7 km²) overføres til Kvanngrøvatn og kan sammen med dettes eget avløp føres til Norddalsvatn.
- c) Avløpet fra Veslegrøna ved Holmavatn (6,8 km²) føres over til Store Lievatn i Langedøla.
- d) Avløpet fra vatn kote 1453 i Breidbakka (5,0 km²) føres over til Kongshellervatn og sammen med dennes avløp ved Kongshellervatn over til driftstunnelen for Ølja kraftverk.
- e) Avløpet fra følgende vassdrag føres over til tunnelssystemet for Aurland II: Fremste Varga ved Store Vargevatn (38,7 km²), Heimre Varga ved Svartavatn (19,2 km²), Stonndalselvi ved Øvre Grovgjuvvatn (2,2 km²) og Alvsvatn (3,6 km²), Fossane ved Langavatn (7,0 km²) og vatn kote 1453 (1,9 km²), Berdalselvi ved Nedre Berdalsvatn (4,1 km²).

- f) Til Veslebotnvatn eller til driftstunnelen for Aurland II's lavtrykksaggregat kan overføres:

Avløpet fra Aurland III (overføringene under pkt.a og d, samt den utbygde del av Grønns felt), i alt omfattende et nedbørfelt på 200,8 km².

Avløpet fra restfeltene i Langedøla (19,0 km²), Grøna (15,3 km²), Berdalselvi (4,2 km²) og Stonndalselvi (47,2 km²), samtlige ved ca. kote 1020.

- g) Til Låvivassdraget ved Viddalsvatn kan overføres:

Avløpet fra Aurland II's høytrykksaggregat (overføringene under pkt.c samt den utbygde del av Katlas felt), i alt omfattende et nedbørfelt på 93,3 km².

Avløpet fra Aurland II's lavtrykksaggregat (overføringene under pkt.f samt den utbygde del av Stodmerrdøla), i alt omfattende et nedbørfelt på 389,5 km².

Avløpet fra Reppa ved Reppvatn (15,3 km²).

Avløpet fra Tvinna ved ca. kote 1000 (6,5 km²).

Artikkel i Aftenposten, den 2.10.72.

Kraftvarmeverk rimeligere for Oslo enn Aurlandskraft

— Et oljefyrt kraftvarmeverk vil gi Oslo billigere kraft enn det man får fra aurlandsutbyggingen. Samtidig vil det føre til en sterk reduksjon av luftforurensingen i Oslo, sier sivilingeniør Lars Eie, naturvernmann og medlem av det tekniske utvalg i Oslo Bystyre. — Mens Aurlandskraften etter de siste tall vil koste ca. 5 øre pr. kilowatttime levert i Oslo, så vil prisen fra et kraftvarmeverk sentralt plassert ligge på ca. 4 øre pr. kwh., sier han.

— Våre kraftutbyggere fremholder at vi må sikre energiforsyningen på billigste måte. Da bør man også gjøre det, og ikke tro at vannkraft nødvendigvis blir det billigste alternativ. Det har gjentatte ganger vist seg at vannkraftkalkylene er alt for høye. Vi har hatt tildels astronomiske overskridelser, nå sist ca. 70 prosent i Aurland.

Et kraftvarmeverk er et olje- eller gassfyrt kraftverk, hvor over-skuddsvarmen fra verket blir brukt til husoppvarming, gateoppvarming etc.

Ingeniør Eie fremholder at man snart må få en realistisk vurdering av prisene på de forskjellige energiformer. Med de reviderte kalkyler som nå er lagt frem for Aurland, nærmer man seg en investering på en milliard kroner for en kraftmenige på 630 megawatt (630 000 kilowatt). Et kraftvarmeverk med samme effekt vil ifølge Eie koste ca. 600 millioner kroner. Han regner da med en distribusjonsrørledning på ca. 100 kilometer. Dette koster 200—250 millioner kroner.

Han regner da med en distribusjonsrørledning på ca. 100 kilometer. Dette koster 200—250 millioner til dagens priser. Selve kraftverket vil komme på ca. 300 millioner kroner. Med uforutsette omkostninger skulle man komme til ca. 600 millioner. Skal man sørge for energiforsyningen på billigste måte, så må man snart sette seg ned og vurdere hva som blir størst belastning på skattebetalerne, sier han.

Renere luft

Sivilingeniør Eie fremholder at fjernvarme også må vurderes ut fra et luftforurensingssynspunkt. Kan man få et brukbart system, vil man kunne slippe individuell husoppvarming, spesielt med oljefyr, noe som idag er en meget sterk belastning Oslo-luften. Med et sentralisert anlegg med skikkelig rensing av av-

gassene, vil dette gi mye renere luft i Oslo.

Fjernvarme i Stockholm

I Stockholm planlegges nå de såkalte Sosab, Nosab og Stosab. Dette står for Sor-Stockholms, NordS-Stockholms, stor-Stockholms Varmefordeling. Her skal man etter planen konvertere hele Stockholm til kraftvarme.

En mulighet borte

— Det triste er at vi nå ser ut til å ha mistet en god mulighet til å gjøre kraftvarmeverket enda billigere, sier ingeniør Eie. —

Grunnen til at Eie snakker om et oljefyrt kraftvarmeverk er at her kan man regne med realistiske priser. Det er tidligere sagt at gassen fra Nordsjoen ikke er noe alternativ idag, og da får man fremheve hvordan kraftvarme står i bildet på

kraftutbyggernes premisser. A kvel kan det konkurrere med vannkraft, noe Aurland nå blir.

Ingen forutså øket pris

Eie synes også det er noe underlig når man nå står frem og bekla at Aurlandsutbyggingen er blitt dyrere enn antatt. Man måtte da forutse de prisstigninger som kom hvert fall til en viss grad. Og man vedtok Aurlandsutbyggingen. Stortinget ble det fremhevet at det var billig kraft som måtte utbygges. Idag er den 70 pst. dyrere enn antatt.

Realistisk vurdering

Det er også merkelig at mens man ser på alternative kraftkilder som olje, atomkraft og gass skal vurderes etter verdensmarkedets prisnivå, så skal prisen på vannkraft vurderes etter NVE's skjønn. Det betyr i praksis at man betrakter vann som gratis. Det koster bare å bringe det frem til folk i form av kraft. Da bør prisen på olje og gass vurderes etter hvor mye det koster å bringe den frem, prisen på verdensmarkedet burde ikke være avgjørende her. Både oljen og gassen i Nordsjoen er gratis til man begynner å utvinne den. Men til tro for at olje og gass skal starte med et slikt handicap i sammenligningen, så kan Oslo få billigere energi ved kraftvarme enn ved vannkraft fra Aurland. Det bør være det avgjørende, mener sivilingeniør Eie.

HI

Brev fra Industridept. til NVE,
av 26.01.72.

OVERFØRINGSTUNNEL NEDRE LANGEDØLA - NEDRE GRONA -
VESLEBOTNVATN.

Fra lektor Ørnulf Hodne har departementet mottatt vedlagte skrivelse av 7.1. d.å..

Som det vil ses, fremsettes det et forslag om å sløyfe den ovennevnte overføringstunnel idet de naturvernmessige fordeler ved dette antas å være betydelige.

Det vises til forslaget og til de øvrige synspunkter i brevet, og man ber om NVE's uttalelse, særlig vedrørende krafttap og reduksjon i anleggsomkostningene dersom forslaget gjennomføres.

Det er i løpet av det siste året blitt offentliggjort flere betydningsfulle og fra et natur-og miljøvernsynspunkt meget verdifulle vedtak og forslag for å bevare Aurlandsdalens enestående natur mest mulig upåvirke av kraftutbyggingen i området.

Det tør derfor idag være en utbredt oppfatning at myndigheter og konsesjonær har kommet de sterke og landsomfattende verneinteressene i Aurlandsdalen imø på flere viktige og avgjørende punkter. Men det må samtidig erkjennes at det enda gjenstår å løse ett hovedspørsmål i samme ånd før Aurlandsdalen kan sies å ha blitt bevart så langt det i den foreliggende situasjon synes mulig og rimelig. Det gjelder spørsmålet om vannføringen i vassdraget etter gjennomført regulering, en sak som etter manges oppfatning fikk en noe skjev og utilfredsstillende behandling under konsesjonsavgjørelsen våren 1969.

 Det foreliggende forslag er ment som en løsning på dette spørsmålet som etter min mening ivaretar både utbyggerens og friluftslivets interesser på en tilfredsstillende måte. Forslaget går i all korthet ut på å sløyfe den planlagte overføringstunnel nedre Langedøla- nedre Grøna- Veslebotnvann. (cfr. utbyggingskartet). De naturvernmessige fordeler ved en slik planendring er betydelige.

 B. Oslo Lysverker ser ut til å ha tatt opp igjen tanken om en kraftstasjon ved Sognefjorden (Aurlandsfjorden), "Vangen kraftstasjon", basert på fallet i Aurlandselva mellom Vassbygdvann, 54 m.o.h. og fjorden. Tilsammen skulle disse to prosjekter langt på veg erstatte krafttapet ved en sløyfing av vanntunnelen nedre Langedøla-Veslebotnvann. På denne bakgrunn vil jeg igjen få understreke betydningen av det fremlagte endringsforslag. Det gjelder ikke et hvilket som helst vassdrag, men en natur og et kulturmiljø som både vitenskapsmenn og turister har karakterisert som enestående ikke bare i vårt land, men i hele Europa.

Brev fra Oslo Lysverker til NVE+V,
 av 28.02.74.

SØKNAD OM GODKJENNELSE AV PLANER FOR TVERRSLAG OG TIPP FOR OVERFØRINGSTUNNELEN LANGEDØLA-GRØNA

Med dette søkes om godkjennelse av planer for tverrslag og tipp i Frilidalen øst for Øvstebø for sprengning av overføringstunnelen Langedøla-Grøna.

 Etter gjeldende reguleringstillatelse for Aurlandsvassdraget gitt ved kongelig resolusjon av 26. september 1969 er det gitt tillatelse til overføring av Grøna og Langedøla til Vetlebotnvatn.

 Oslo Lysverker har gjennom lengere tid arbeidet med å finne en løsning på tverrslags- og tippproblemene for tunnelparsellen Grøna - Langedøla.

 Det gis to alternative tverrslagssteder, hvert med forskjellige løsninger når det gjelder plassering av tippmassene.

Alt. I. Tverrslag ved Grøna.

Det er to varianter av dette alternativ, både når det gjelder masseplassering og når det gjelder nivå for tverrslaget.

- a) Tverrslag kote ca. 954 nede ved elven. Masser kjøres vekk til Vetlebotnvatn for bruk i veifyllinger og fellestipp for Aurland III kraftverk.
 - b) Tverrslag kote ca. 970. Plassering av 60.000 m³ masse i permanent tipp på stedet, vekkjøring av resten, ca. 140.000 m³, til Vetlebotnvatn.
-

Det er følgende tre varianter for dette alternativ, alle med tverrslagspåhugg på kote ca. 870.

- a) Tippmasser plassert på en myrslette skjermet av fjellrygger i nord og øst og av høye knauser i vest mot Øvstebø.
- b) Tunnelmasser plassert i lia umiddelbart utenfor tunnelpåhugget.
- c) Tunnelmasser plassert i flat tipp på sørsiden av Aurdalsvatn.

KONKLUSJON

I henhold til ovenstående vil løsningen med tverrslag i Frilidalen etter det foran beskrevne alt. II a muliggjøre en hurtigere fullførelse av overføringsanlegget for Langedøla, det oppnås en løsning i forståelse med grunneierne, tipp og hjelpeanlegg kan gis en landskapsmessig god løsning, og det er samfundsøkonomisk gunstig at man kan løse de kommunikasjonsmessige behov med bare én bro over Aurlandselven ved valg av tverrslag i Frilidalen.

På grunnlag av ovenstående søkes det om godkjennelse i prinsippet av planene etter alternativ II a med tverrslag i Frilidalen på kote ca. 870 og tunnelmasser plassert i utplanert tipp på myrarealet ved Frilidalens nedre ende. Detaljerte planer over tippens utforming og anleggets utførelse forøvrig med forslag til etterbehandling (gjødsling, tilsåing og ev. beplantning) forutsettes fremlagt snarest.

Man tør be om en snarlig behandling, slik at fundamentarbeidene for broen over Aurlandselven kan fullføres mens det er lavvannføring i elven.

Brev fra NVE-V til Oslo Lysverker,
av 11.03.74.

TVERRSLAG OG TIPP FOR OVERFØRINGSTUNNELN LANGEDØLA-GRØNA

Vi har mottatt Deres ekspedisjon av 28. februar hvor De fremlegger alternative planer for tverrslag og tipp for overføringstunnelen Langedøla-Grøna til godkjennelse.

Vi hadde i høst anledning til å se på forholdene på stedet og mener at alt. IIa er det gunstigste utfra hensynet til landskapet. Tippen kan her formes og behandles slik at den blir en "setervold" som glir naturlig inn i landskapet og som senere bør kunne tjene som beite.

Bekkeløpet over tippen må sikres mot erosjon både som følge av tapping og eventuelt flomvatn.

Med hensyn til anleggskraftlinjen viser vi til vår ekspedisjon Jnr. 4539/73-V OD/SS av 6. nov. 1973 og ber i tillegg om at plassering av eventuell tilførelseslinje til Øvstebø og Viki blir drøftet med oss.

Under anleggsvirksomheten bør en i størst mulig utstrekning ta hensyn til, og skåne skog og kratt som kan dekke anleggene mot innsyn fra området rundt Aurdalsvatn.

Vegen opp til tverrslag bør dersom den skal være permanent gjøres så beskjedent som mulig med enkel kjørebane. Dersom bredere veg er ønskelig bør en drøfte om ikke vegen bør tas inn igjen etter endt anleggsdrift.

Til alt. I a og b, plassering ved Grønas utløp vil vi bemerke at det er lite ønskelig å belaste dette frodige og intime landskapet mellom Botna-tunnelen og dammen ved Vetlebotnvatn mer enn det som til nå har vært planen. De arealene som her er berørt vil etter istandsetting og vegetasjonsbehandling kunne bli naturlig inn i landskapet etter det vi kan se av oversiktsfoto.

Brev fra Aurland kommune til NVE-V,
av 26.03.74.

Dykkar jnr. 1122/74.V - Aurlandsutbyggingen. Tverrslag og tipp for overføringstunnel Langedøla - Grøna.

Denne saka vart handsama av formannskapet i Aurland i møte den 20. mars.

Vedtak vart gjort slik som det går fram av utskrift av møteboka, som ligg ved.

Vedtak:

Aurland formannskap seier seg i prinsippet samd i Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen sin uttale frå 11. mars d.å., og rår til at Oslo Lysverker sin søknad om godkjenning av alt. IIa vert stetta.

Ein føreset at tunnelmassar fortrinsvis vert nytta til å gi sambindingsvegen den best mogelege standard.

Vedtaket er samrøystes.

Brev fra Lars Turlid og Johannes Aas, Aurland til NVE- VN,
av 5.09.79.

VASSLEPP FRÅ VETLEBOTN ELLER GRØNA.

Vi har fått høyre "på bygda" at det i sumar er eksperimentert med vasslepp både frå Vetlebotn og over Grønafossen. Likeins har vi fått høyre at det har vore synfaringar og møter vedk. val av sleppstad.

Vi er som grunneigarar både ved Grønafossen og på strekninga frå Vetlebotnvatn til samløpet Grøna - Stemberdøla noko forundra over at vi ikkje vert orienterte om kva som foregår. Vi tykkjer vi også bør få eit ord med i laget, i alle fall få gjere vårt syn kjent.

 Dei siste rykta som går i bygda seier at det mellom kommunestyre-
 representantane skal vere stemning for å krevje vasslepping over
 Grønafossen. Dette er vi underskrivne heilt imot,

Så nokre ord om dei landskapsmessige tilhøve.

Ved slepp i Stemlerdøla vil ein få rennande vatn og liv i land-
 skapet over ei strekning på 2,5 km, medan slepp i Grøna gjev
 rennande vatn over 0,5 km.

Etter det vi får høyre har det i sumar vore slept $1,5 \text{ m}^3/\text{sek.}$
 frå Vetlebotnvatn. Dette tykkjer vi gjev fin virknad. Lin auke til
 $2,5 \text{ m}^3/\text{sek.}$ vil sjølvsagt vere betre både med omsyn til syns-
 inntrykk og for livet i vatnet. Vi trur likevel at $2 \text{ m}^3/\text{sek.}$ er
 om lag like bra. Så alle tilhøve teke i betraktning vil vi sterkt
 gå innfor at det vert slept $2 \text{ m}^3/\text{sek.}$ frå Vetlebotnvatn i desse
 sumarmånadene.

Brev til Lars Turlid og Johannes Aas, Aurland fra NVE-VN,
 av 24.10.79.

VASSLEPPING FRÅ VETLEBOTN. ELLER GRØNA.

Vi syner til Dykkers brev av 5. sept. 1979.

I denne saka er det kommunen og Oslo Lysverker som er forhandlings-
 partar. Vår oppgåve er her å syte for at saka blir handsama etter
 dei retningslinene som vassleppingsutvalget gjev. Vi kjem først inn
 i bilete der som kommunen og Oslo Lysverker ikkje vert same. Det er
 såleis kommunen si oppgåve å passe på at dei berørte grøneigarane
 vert orienterte og at dei får kom fram med sine syn. Det som elles
 er peila på i brevet er viktige moment som må takast med i vurderinga.
 Vi råder derfor til at dere tar desse sakene opp med kommunen.

Natur- og landskapsavdelinga er samd i at ein må sleppe vatn frå Vetle-
 botn, dette er kommunen og Oslo Lysverker kjende med.

Hovudstyret har 15. mai 1973 fått oversendt frå Departementet
følgjande søknad frå Oslo Lysverker dagsett 10.s.m.:

"Siden konsesjonen av 26/9.69 ble gitt, og parallelt med utbyggingsarbeidene, har planene for Aurlandsutbyggingen vært gjenstand for ny granskning. Nye vurderinger og undersøkelser, et mer inngående kjennskap til de stedlige forhold, hensyntagen til momenter fremkommet i naturverndebatten og nye tekniske muligheter har ført til forslag om planendringer.

Oslo Lysverker tillater seg derfor med dette å søke om endringer på enkelte punkter av regulerings- og utbyggingstillatelsen for Aurlandsvassdraget gitt ved kgl.res. av 26. september 1969. Ved siden av at endringsforslaget tar sikte på å oppnå landskapsmessige og naturvernsmessige bedre løsninger, tar det også sikte på å oppnå tekniske forbedringer.

Forslaget om endringer gjelder følgende som naturlig kan deles i to hovedgrupper, men som hører nøye sammen:

- I. Endring av reguleringsplanen for det nordøstre nedbørsfelt som i øverste utbyggingstrinn utnyttes i Aurland III og endring av utbyggingsplanen for Aurland III kraftverk.
- II. Endring av minstevannføring for Aurlandselven mellom Vassbygdvatn og Aurlandsfjorden av hensyn til fisket. I denne forbindelse søkes om tillatelse til utbygging av Vangen kraftverk for fallet på ca. 55 m mellom Vassbygdvatn og Aurlandsfjorden.

Detaljerte opplysninger om endringsforslagene er gitt i vedleggene 1 - 20 i egen vedleggsmappe. Nedenfor gis et sammendrag.

Endring av reguleringsplanen for nordøstfeltet
og utbyggingsplanen for Aurland III kraftverk.

Den endrede reguleringsplan gjelder i det alt vesentlige reguleringen av nedbørsfeltene øst og nord for hovedvassdraget, dvs. de reguleringer som i øverste utbyggingstrinn utnyttes av Aurland III kraftverk.

Endringene består i hovedtrekkene i at alle magasiner i Midjeelv og Langedølas nedbørsfelter sløyfes. I stedet utføres ett stort fellesmagasin i Nyhellervatn, Øljuvatn og Kongshellervatn. Øljuvatn og Kongshellervatn reguleres dessuten ved senkning ved hjelp av tunneler, på samme måte som forutsatt i gjeldende tillatelse. Overføringstunnelen fra Nordalsvatn via Langedøla til Nyhellervatn omkring kote 1350 sløyfes. I stedet foreslås avløpet fra Midjeelven, Langedøla og de lavere felt av Grøna overført til Veslebotnvatn. Herfra pumpes en vesentlig del av det overførte vann gjennom 2 pumpeturbiner i Aurland III kraftverk opp i fellesmagasinet. Det tidligere Ølju pumpekraftverk faller med dette bort.

I det sydvestre felt foreslås sløyfet reguleringen av Hednedalsvatn. Vannet er et av de beste fiskevann i Aurlandsfjellene. Avløpet fra dette vann går inn på overføringstunnelen Veslebotnvatn-Rausmesdalen (Stonndalselvi) og henger således hydraulisk sammen med de elver som reguleres delvis ved pumping gjennom Aurland III, delvis ved overføring til Viddalsvatn. Mulighetene for magasinering av tilsiget til Hednedalsvatn er da til stede.

Oslo Lysverker foreslår også å sløyfe innføring av feltet i Berdalselvi nedenfor Nedre Berdalsvatn kote 1441. Forslaget fremsettes fordi de landskapsmessige forhold i Berdalen har spilt en fremtredende rolle i den senere tids debatt i forbindelse med Aurlandsutbyggingen.

Den nye plan er en forbedring i forhold til den tidligere plan. Mest iøynefallende tør de landskapsmessige og naturvernmessige fordeler være. Betydelige fjellvidder blir liggende urørt for tekniske inngrep. Disse forhold må antas å være av stor verdi for friluftsinteressene, herunder for jakt og for fiske.

Utbyggingen forenkles ved at antall anleggssteder reduseres. Anleggsomkostningene blir omtrent uendret, muligens noe redusert p.g.a. konsentrert anleggsvirkosomhet, redusert lengde av anleggsveier og anleggskraftlinjer. Produksjon av vinterkraft øker etter den nye planen med over 200 mill.kWh pr. år eller ca. 11%, men årsproduksjonen forblir omtrent uforandret.

Vedr. II. Endring av konsesjonsvilkårene om minstevannføring i Aurlandselven a.h.t. fisket. Utbygging av fallet Vassbygdvatn - Aurlandsfjorden.

I henhold til de gitte konsesjonsbetingelsene skal det, av hensyn til fisket, nedenfor Vassbygdvatn opprettholdes en viss minstevannføring. I tiden 15. juni - 31. juli skal avløpet fra Vassbygdvatn ikke underskride 30 m³/sek og i den øvrige tid ikke underskride 10 m³/sek. I spesielt gode vannår kan disse vannføringer økes til henholdsvis 40 m³/sek og 20 m³/sek. Dersom fyllingsmuligheten for magasinene i særlig vannrike år er gode, kan 40 m³/sek kreves holdt inntil vintertappingens begynnelse. I konsesjonsvilkårene er grunnlaget for slik ekstra vannslipping nærmere beskrevet. Endelig forutsetter konsesjonsvilkårene holdt et beredskapsmagasin på 25 mill. m³ som i løpet av en 5-års periode skal brukes til å skape kunstige vårflommer.

For å tilfredsstille disse konsesjonsvilkår, må Aurland I om sommeren kjøre i perioder da tilsiget fra uregulert felt ikke strekker til. Den sommerkraft som på denne måte produseres er tilfeldig. Den har liten verdi, og må nærmest betraktes som tapt.

Ved den nye reguleringsplan og utbyggingsplan som foran er beskrevet under avsnitt I, kan den tilfeldige sommerkraft som produseres i Aurland I for å tilfredsstille de pålagte fiskevannføringer, benyttes i Aurland III som pumpekraft, hvorved kraften i det alt vesentlige foredles til prima vinterkraft.

Blant elveeierne i Aurland har det vært misnøye med konsesjonsvilkårenes bestemmelser om fiskevannføringer, fordi det er tatt for lite hensyn til at Aurlandselven som fiskeelv har sin største verdi som sjøørretelv og i mindre grad som lakseelv.

Elveeierne i Aurland har også ansett den store vintervannføringen i elven etter utbyggingen å være uheldig for reproduksjon og oppvekst av fisk.

Mellom Aurland Elveeigarlag, som er en forening av eierne av fiske-rettene i Aurlandselvi, og Oslo Lysverker er det inngått avtale om at Oslo Lysverker skal søke om tillatelse til endring av manøvreringsreglementets pkt. 2 og konsesjonsvilkårenes pkt. 9 b i den gitte reguleringsstillatelse av 26/9.1969.

Vangen kraftverk, som i henhold til avtalen forutsettes bygget, vil med en installasjon på 27 MW produsere 102 mill.kWh i et medianår. I et bestemmende år 92 mill.kWh. Praktisk talt hele produksjonen er vinterkraft.

Restriksjonene på døgnregulering av Aurland I kraftstasjon er derfor foreslått opphevet når Vangen kraftverk er bygget eller tunnelen mellom Vassbygdvatn og Aurlandsfjorden er sprengt og kan tas i bruk for regulering av Aurlandselvans vannføring.

Under henvisning til foranstående og på grunnlag av enstemmig vedtak i Oslo Bystyre den 26. april d.år, tillater Oslo Lysverker seg:

- I. å søke om tillatelse til endring av reguleringsplanen for det nordøstre nedbørsfelt, som i øverste utbyggingstrinn utnyttes i Aurland III, samt for Hednedalsvatn og Berdalselvi og videre å søke om tillatelse til de foreslåtte endringer av Aurland III til pumpekraftverk, alt i henhold til foranstående redegjørelse og detaljerte beskrivelser i vedleggene.
- II. å søke om tillatelse til endring av minstevannføringen for Aurlandselven nedenfor Vassbygdvatn, herunder tillatelse til utbyggingen av Vangen kraftverk for fallet mellom Vassbygdvatn og Aurlandsfjorden, alt i henhold til foranstående redegjørelse, avtale med Aurland Elveeigarlag og detaljerte beskrivelser i vedleggene.

Det søkes videre om at tillatelsen gis på samme vilkår som i konsesjonen av 26/9.69 i den utstrekning forholdene er ensartede og nye omstendigheter ikke gir grunnlag for forandringer.

Ved den nye plan forutsettes all magasinering i nordøstfeltet å skje i Nyhellervatn/Øljuvatn/Kongshellervatn. Oppdemning skjer felles for de tre vann ved damanlegg ved utløpet av Nyhellervatn. Øljuvatn og Kongshellervatn reguleres dessuten ved senkning. Følgende regulering foreslås:

	Nat. kote	Reg. grense øvre kote	Reg. grense nedre kote	Reg. høyde m
Nyhellervatn	1364	1438	1364	74
Øljuvatn x)	1421	1438	1400	38
Kongshellervatn x)	1425	1438	1415	23

x) Reguleringsgrensene for disse to vann er de samme som i gjeldende reguleringsstillatelse.

De tidligere flomdempningsmagasiner i Spelefjellvatn, Kvanngrovvatn, Holmavvatn og Øvre Grovjuvvatn sløyfes. Ved den nye plan forutsettes også sløyfet reguleringen av Hednedalsvatn som ligger på sydvestsiden av hovedvassdraget og har avløp til Stonndalsvassdraget. Endelig frafaller Oslo Lysverker tillatelsen til å føre dalfeltet av Berdalselvi nedenfor Nedre Berdalsvatn kote 1441 inn i overføringstunnelen Veslebotnvatn-Stonndalen-Viddalen.

Overføringstunnelen på kote 1350 - 1380 etter den tidligere plan fra Nordalsvatn til Nyhellervatn sløyfes. Overføringstunnelen på Veslebotnvatns nivå fra Langedøla via Grøna til Veslebotnvatn, forlenges i den nye plan vestover til Kleåelvi og Furedøla. Planen forutsetter således utnyttet et større felt enn tidligere av Kleåelvis nedbørsfelt, idet Kleåelvi tas inn på et lavere nivå enn opprinnelig planlagt. Nytt er også at Furedøla forutsettes utnyttet.

Adkomst til reguleringsanleggene ved Nyhellervatn m.v. var tidligere forutsatt å skje ved en vei langs Grøna i hele sin lengde fra dens sammenløp med Aurlandselvi. I den debatt som har funnet sted om Aurlandsanleggene, har området ved Grønas samløp med Aurlandselvi vært fremholdt som særlig naturskjønt. Oslo Lysverker kan nå foreslå å bevare den nederste del av Grønadalføret uberørt av veianlegg. Adkomst til reguleringsområdet ved Nyhellervatn foreslås i stedet å skje ved en tunnel fra veien ved Veslebotnvatn opp til Grøna ovenfor Sauavad.

Alternativ 116161, ny plan (vedlegg 10):

1.0	Overføringstunnel Furedøla-Langedøla	32,0	mill.kr.
2.0	Tappetunnel Ølju-/Kongshellervatn	13,9	"
3.0	Overføringstunnel Langedøla-Veslebotnvatn	25,1	"
4.0	Reguleringsdam m/overløp ved Nyhellervatn	90,9	"
5.0	Anleggsveier	7,1	"
6.0	Låneomkostninger	25,0	"
7.0	Aurland III - 250 MW pumpekraftverk	163,0	"
<u>Total post 1-7 (eks.invest.avgift)</u>		<u>357,0</u>	<u>mill.kr.</u>

Alternativ 111010 Konesjon av 26/9.69 (vedlegg 11).

1.0	Overføringstunnel Nordalsvatn-Nyhellervatn	68,1	mill.kr.
2.0	Tappetunnel Ølju-Kongshellervatn	13,9	"
3.0	Overføringstunnel Langedøla-Veslebotnvatn	22,5	"
4.0	Overføringstunnel Holmavatn	1,7	"
5.0	Reguleringsdam m/flomløp	76,1	"
6.0	Anleggsveier	12,5	"
7.0	Låneomkostninger	29,0	"
8.0	Aurland III - 100 MW	96,0	"
9.0	Ølju pumpekraftverk - 25 MW	30,0	"
<u>Total post 1-9 (eks.invest.avgift)</u>		<u>349,8</u>	<u>mill.kr.</u>

Dam Hednesdalsvatn m/senkningstunnel 8,3 mill.kr.

Merkostnad ved alt. 111010 (349,8+8,3+357,0) 1,1 mill.kr.

Det er som det sees ingen nevneverdig anleggsmessig kostnadsforskjell mellom de to alternativer.

Samlet kostnad for hele Aurlandsutbyggingen justert til prisnivå 1/1.1972 utgjør, 'følge kostnadsberegninger ved siste budsjettforslag, 997 mill.kr.

Vangen kraftverk.

Beskrivelse av kraftverket.

Kraftverket skal utnytte et brutto fall mellom Vassbygdvatn og Aurlandsfjorden på ca. 55 m.

Kraftverkets inntak i Vassbygdvatn er forutsatt anlagt syd for utløpsoset for Aurlandselven. Tunnelen, som forutsettes sprengt med ca. 40 m² tverrsnitt, føres frem på dalens sydside til utløp i Aurlandsfjorden ved Otnes. Anlegget vil på denne side gripe minst forstyrrende inn i bestående forhold fordi denne side, som er skyggesiden i dalen, er minst utnyttet. Foran tunnelinntaket i Vassbygdvatn forutsettes montert finvaregrinder. Det vil her også bli anordnet avstengningsorganer som muliggjør tørrlegging av tunnelen for eventuelle reparasjoner.

Avløpstunnelen fra Vangen kraftverk føres ut i fjorden på ca. 30 m dyp. Tunnelen deles dessuten ved utløpet i minst 2 løp. Ved denne utførelse tilsiktes å oppnå blanding mellom ferskvann og sjøvann, for derved å redusere faren for isdannelse på fjorden.

Steinmasser fra sprengning av tunneler og kraftstasjon er tenkt brukt til oppfylling av lavtliggende flomtruede områder langs elven. Plasseringen avtales i samråd med de stedlige myndigheter, som muligens også vil ha behov for stein til forskjellige byggeformål. Vangen kraftanlegg blir i sin helhet liggende i grunnfjellsbergart, og steinen vil således være av utmerket kvalitet for byggeformål.

Konsesjonæren plikter om nødvendig å avgi vann, slik at avløpet fra Vassbygdvatn ikke underskrider:

- a. 25 m³/s i tiden fra 16. juni til 15. juli.
- b. 30 m³/s i tiden fra 16. juli til 15. august.
- c. 28 m³/s 16. august og 26 m³/s 17. august.
- d. 25 m³/s i tiden fra 18. august til 25. august.
- e. 23 m³/s 26. august og 21 m³/s 27. august.
- f. 20 m³/s i tiden fra 28. august til 5. september.

Fra 6. september frem til 13. september avtrappes minstevannføringen med 2 m³/s pr. døgn.

OL skal i særlig dårlige vannår kunne fravike minstevannføringen nevnt under pkt. 1c, d, e og f, slik at nedtrappingen i vannføringen kan starte med 2 m³/s/døgn fra: 30 m³/s den 15. august til 3 m³/s den 29. august.

Adgang til ekstraordinær minstevannføring etter dette punkt skal kun nyttes slik at dette inntreffer maksimalt 2 ganger, sett over siste 20 års periode. Varsel om ekstraordinær minstevannføring skal gis til Aurland Elveeigarlag 7 dager før nedtrappingen av vannføringen iverksettes.

Etter at Vangen kraftverk er bygget, skal minstevannføringen i tiden fra 14. september til 15. juni være 3 m³/s.

SLIPPING AV VANN I GAMLE ELVEFAR

Senking av Nyhellervatn - midlertidig.

AURLANDSVASSDRAGET
MELLOMBELS RÅDERETT

Oslo Lysverker har i samband med reguleringane og utbyggingane i Aurland - men før alle kraftverka er ferdige - søkt om løyve til mellombels å sleppe reguleringsvatn i dei gamle elvefara. Dette gjeld strekningane frå Vargevatn i fremste Varga og Svartevatn i heimste Varga til Veslebotnvatn, og frå Øljuvatn, Kongshellervatn og Nyhellervatn i Grøna ned til inntaket for overføringstunnelen til Veslebotnvatn.

Vidare er det for den første byggetida for dammen ved Nyhellervatn søkt om løyve til å halde vasstanden i dette vatnet 3 m lågare enn naturleg sommarvasstand.

Søknadsdokumenta er lagde ut til ettersyn på kommunekontora i Aurland og Hol.

Innvendingar mot første del av søknaden kan ein sende innan 1. september 1975 til Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen, Middelthunsgt. 29, Oslo 3, der ein og kan få nærare opplysningar. Når det gjeld tilhøva i samband med dammen ved Nyhellervatnet er fristen sett til 1. august 1975.

Brev til Aurland formannskap fra Aurland Fjellstyre,
Aurland Viltneemd, Aurland Innlandsfiskeneemd,
Aurland Friluftsnemd,
av 15.07.75.

"6. midlertidig senking av Nyhellervatn til kote 1361 ca.
3 m. under naturlig vannstand, under den første byggetid for
dammen ved Nyhellervatn.(1975 - 1976)."

Dei ovanfor nemnde styrene er samde om å gi slik fråsegn:

Avdi Oslo Lysverker er komen i tidsnaud, og avdi drifts-
sesongen ved Nyhellervatn er så kort, finn nemndene at det
ikkje er rett å setja seg imot at nedtappinga kan gjerast,
men vil forlanga at tappinga skjer gjennom omløpstunnel og
så varsamt at ikkje nokon skade vert påført det nedanfor
liggjande terrenget.

Brev fra Direktoratet for vilt og ferskvannsfisk til
Miljøverndept,
av 24.07.75.

Ut fra hensynet til vilt og fiske har direktoratet ingen spesielle innvendinger mot at regulert vannføring midlertidig blir tillatt sluppet i gammelt elveleie på de aktuelle elvestrekninger i Aurlandsvassdraget. En forutsetter at eventuelle skader som dette måtte medføre p.g.a. stuvning av is med påfølgende oversvømmelser vil bli å erstatte ved skjønn på vanlig måte.

For å kompensere for disse eventuelle skader og ulemper ved senkningen av Nyhellervatn, foreslår direktoratet at det i tillatelsen blir satt som vilkår at at

"Oslo Lysverker kan pålegges tilleggsutsetninger av fisk i Nyhellervatn utover det som ellers ville bli pålagt i h.h.t. kgl.res. av 26.september 1969, pkt. 9, etter nærmere bestemmelser av Direktoratet for vilt og ferskvannsfisk".

Forøvrig forutsettes at skaden på fisket som følge av senkningen blir behandlet av skjønnnet på vanlig måte.

Særutskrift av møteboka - Aurland formannskap 29.07.75.

Fråsegn:

Aurland kommune vil ikkje motsetja seg at nedtapping av Nyhellervatn til kote 1361, omlag 3 m. under naturleg høgd kan gjerast, men vil krevja at nedtappinga vert gjort gjennom omløpstunnel og så varsamt at det ikkje vert påført nokon skade på det nedanforliggjande terreng.

Avdi saka hastar, og fråsegn skal gjevast innan den 1. august 1975, vert denne saka handsama som hastesak eller kommunelova sin § 22.

Samrøystes.

Brev fra D/L Urevassbotn til Hol formannskap,
av 29.07.75.

" Søknaden blir å tilrå på vilkår av at Oslo Lysverker så vidt mogeleg utbetrar eventuelle skader, og at D/L Urevassbotn føreheldt seg rett til full skadeerstatning."

Særutskrift av møteboka-Aurland kommune,
av 30.07.75.

Fråsegn:

Aurland kommune vil ikkje motsetja seg at nedtapping av Nyhellervatn til kote 1361, omlag 3 m. under naturleg høgd kan gjerast, men vil krevja at nedtappinga vert gjort gjennom omløpstunnel og så varsamt at det ikkje vert påført nokon skade på det nedanforliggjande terreng

Brev fra Hol kommune til fylkesmannen i Buskerud,
av 1.08.75.

379

Vedtak: Formannskapet viser til uttale fra Del-eigarlaget Urevassbotn 29/7-75. Det må bli betalt konsesjonsavgift av invunnen kraftproduksjon etter sats fastsatt for Aurlandsvassdraget. Utover dette har formannskapet ingen merknad til søknaden. Vedtaket blir gjort i medhold av § 22 i kommunelova.

Saksdokumenter kan ein returnere etter behandling av saka i kommunestyret.

Brev fra Fylkesmannen i Buskerud til NVE-V,
av 6.08.75.

Fylkesmannen viser til det som er anført av kommunen, idet en forøvrig ikke har noe å bemerke. Uttalelsen vedrørende søknadens 5 første punkter vil bli oversendt senere. (X)

Brev fra Fylkesmannen i Sogn og Fjordane til NVE-V,
av 13.08.75.

Med tilvising til ekspedisjon hit 2. juli 1975 sender ein vedlagt over serutskrift av Aurland formannskap si førehaving av saka i møte 29. juli 1975 og fotokopi av Aurland fjellstyre m.fl. si fråsegn 15. s.m.

Herfrå har ein ikkje merknader å gjera og kan rå til at søknaden for så vidt gjeld pkt. 6 - nedtrapping av Nyhellervatn - vert imøtekommen.

Brev fra NVE-Gd til Oslo Lysverker,
av 18.08.75.

I medhold av vassdragslovens § 104, pkt. 5 gir herved Hovedstyret tillatelse til at vannstanden i Nyhellervatn under den første byggetid for reguleringsdammen samme sted kan senkes inntil 3 m under naturlig sommervannstand.

Tillatelsen er tilknyttet følgende vilkår:

"Etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement kan Oslo Lysverker pålegges utsetting av fisk i Nyhellervatn ut over det som ellers ville bli pålagt i henhold til vilkårene for konsesjonen meddelt ved kgl. resolusjon av 26. september 1969."

Fristen for eventuell klage til Industridepartementet over Hovedstyrets avgjørelse er tre uker fra underretningen, jfr. forvaltningslovens § 29.

Om de øvrige 5 punktene i Deres søknad vil det senere bli avgitt innstilling til Industridepartementet.

Brev fra Universitetet i Bergen til NVE-V,
av 25.08.75.

AURLANDSVASSDRAGET. MELLOMBELS RÅDERETT

Det vert synt til kunngjeringa av Oslo Lysverker si søknad om

1. Løyve til mellombels å sleppa reguleringsvatn i dei gamle elvefara i nærare oppgjevne elvestrekingar og
2. Løyve til å halda vasstanden i Nyhellervatn 3 m lågare enn naturleg sommervasstand i den første byggetida for dammen.

Historisk museum har ingen merknader til denne søknaden.

Særutskrift av møteboka Aurland kommune, av 28.10.75.

Søknaden har vore lagt fram til uttale i desse organa i kommunen:

Aurland Innlandsfiskeremnd,
Aurland Fjellstyre,
Aurland Viltremnd og
Aurland friluftsnemnd.

Nemndene har gjeve ei sams uttala, der kvar nemnd har vurdert søknaden ut frå dei arbeidsfelt som er lagt til dei av dei respektive lover som er grunnlaget for deira verksemd.

Uttalen ligg ved.

Vedtak:

Aurland kommune seier seg i hovudsak samd med den uttala som er gjeven av innlandsfiskeremnda, fjellstyret, viltremnda og friluftsnemnda i brev til Aurland formannskap, dagsett 13.10. 1975.

Under føresetnad av at dei vilkår som er sett i uttalen frå nemndene vert oppfylte, finn Aurland kommune å kunne tilrå at løyve til reguleringsendringar og tapping vert gjeven i samsvar med Oslo Lysverker sin søknad av 2. juni 1975 med dei data og tidspunkt som er oppgjevne.

" Viltneemnda,
" Fjellstyre,
" Friluftsnemnda.

av 13.10.75.

Kvar nemnd har sett på søknaden ut frå dei omkverve kvar nemnd skal ta seg av, og vil gje slik generell uttale:

"All nedtapping av dei vatn som er nemnde i søknaden må gjerast "så langsomt og skånsomt at det ikkje vert gjort skade på terrenget "omkring eller nedanfor tappestadene.

"Likeeins må naudsynt nedtapping tilpassast årstidene. Ein må så "langt det er mogeleg hindra at det vert åpne elvar vinterstid, særleg "på etterjulsvinteren, som gjer det vanskeleg for folk som ferdast i "fjellet og for dyr å passera dei.

"Vidare må ein før tapping tek til syta for at gjerder vert oppsett "dersom det naturlege gjerde som elvar ofte er, vert fjerna ved at "elveleia vert turrlagd.

"Av erfaringar som er gjort før, vil nemndene peika på at det ikkje "må nyttast dynamitt til fjerning av is på vatna. Tapping må føretakas "til tider då issprenging ikkje er naudsynt. Det må i det heile takast "omsyn til at både folk og fe må kunna ferdast utan fåre også framfor "tappestadene.

"Både innlandsfiskerikommisjonen og fjellstyret peikar på at det må leggjast "meir vekt på sperregitter enn det som til no har vore gjort. Ein krev "at det må synast varsemd og omtanke for fisk i vatna, og naudsynte "rådgjerder må takast for at fisket ikkje skal verta meir skadelidande "enn høgst naudsynt.

"Nemndene vil peika på at dei finn det heilt naturleg om utbyggaren "gjev ein viss kompensasjon for løyvet til å føreta dei inngrep som "det vert søkt om.

"Dei vil minna om at Oslo Lysverker har avslege søknader om tilskot "til kulturarbeide i fjellvatna og meiner at det i samband med løyve "må kunna krevjast ein større sum til opphjelp av fiskekulturarbeidet "i utbyggingsområdet."

Aurland Innlandsfiskerikommisjon
Per O. Veum

Aurland Fjellstyre
Knut Loven

Aurland Viltneemnd
Arvid Indrelid

Aurland Friluftsnemnd
Odd Nesse

**Fylkesfriluftsnemnda i Buskerud,
av sept.75.**

Som bilagskartet viser er det i forholdsvis beskjedne grad at Buskerud berøres av denne utbyggingen, men de områder som berøres er gjennom fylkesfriluftsnemndas utredningsarbeid pekt på som svært verdifulle natur- og friluftsområder. Det synes derfor naturlig at de inngrep som eventuelt skjer i området må gjennomføres på en så skånsom måte som mulig.

**Brev fra NVE-V til Industridepartementet,
av 7.11.75.**

**Midlertidige forføyninger i forbindelse med reguleringen
av Aurlandsvassdraget**

Oslo Lysverker søker herved om tillatelse til, i en nedenfor angitt overgangsperiode, å foreta tappinger fra konsederte magasiner i Aurlandsvassdraget gjennom andre vannveier enn forutsatt i utbyggingsplanen som ligger til grunn for reguleringsstillatelsen av 26. september 1969.

En slik midlertidig tappemåte søkes for nedennevnte magasiner innen de angitte tidsperioder. Det vises til vedlagte kart der de elvestrekninger som midlertidig skal føre reguleringsvannet er avmerket i samsvar med nummereringen nedenfor.

1. Tapping av oppdemningsmagasin i Vargevatn til fremste Varga og videre i Stemberdøla til Veslebotnvatn. (1978-1981)
2. Tapping av senkningsmagasin i Svartavatn til heimre Varga og videre i Stemberdøla til Veslebotnvatn. (1974-1981).
3. Tapping av senkningsmagasin Øljuvatn til Ølja og Nyheller-
vatn og videre i Grøna ned til inntak for overførings-
tunnelen til Veslebotnvatn. (1976-1978).
4. Tapping av senkningsmagasin i Kongshellerervatn til Kongs-
hellerelvi og Nyhellerervatn og videre i Grøna ned til inn-
tak for overføringstunnel til Veslebotnvatn. (1977-1978).
5. Tapping av oppdemningsmagasin i Nyhellerervatn til Grøna ned
til inntak for overføringstunnel til Veslebotnvatn.
(1977-1978).

I tillegg til dette tillater man seg også å søke om tillatelse til

6. midlertidig senkning av Nyhellerervatn til kote 1361, ca.
3 m under naturlig sommervannstand, under den første bygge-
tid for dammen ved Nyhellerervatn. (1975-76).

Hovedstyrets bemerkninger:

Etter det Hovedstyret kan se, finnes det verken i konsesjonsbetingelsene eller i gjeldende manøvreringsreglement bestemmelser som konkret er til hinder for tapping i elvefarene.

Hovedstyret har vært i tvil om særskilt tillatelse til slik tapping i utbyggingsperioden er nødvendig. Som nevnt foran har man imidlertid funnet det ønskelig å la distriktet få anledning til å gi uttrykk for sitt syn. Noen innvendinger av betydning kan man ikke finne i de innkomne uttalelser.

Når det gjelder skader og ulemper som kan tenkes å oppstå ved tapping i elvefarene - heimre og fremste Varga til Vestredalstjern og videre til Veslebotnvatn, samt Grøna ned til overføringstunnelen til Veslebotnvatn - er man enig

med Oslo Lysverker i at disse vil være av beskjedent omfang. I det vesentlig vil de være begrenset til vanskeliggjort framkomst som følge av at elvene vil gå åpne under tappingen. Ut fra sine egne interesser forutsetter Oslo Lysverker å la tappingen skje så tidlig som mulig i lavvassperioden. Hovedstyre anser en slik tappemåte å være den mest ønskelige også ut fra ferdselens interesser, først og fremst fordi det på denne tid er minst trafikk i fjellet. Dessuten vil man på denne måten få de mest stabile isforholdene, hele vintere sett under ett.

De krav som er framkommet fra Aurland kommunes side, har etter hva Hovedstyret kan se bare i uvesentlig grad sammenheng med de aktuelle midlertidige forføyningene. Når det således fra kommunen kreves at det må oppsettes gjerder fordi elvene blir tørrlagt - eller at det må legges større vekt på sperregitter for fisk - er det uten videre klart at dette er rettet mot selve reguleringstillatelsen og følgelig må tas opp ved det ordinære skjønnet.

Behandlet i Hovedstyrets møte 3.november 1975.

Vidare heiter det i omtalen:

Turistnæringen.

Som beskrevet i St.prp. 144 (1968-69) s. 15 er Aurlandsvassdraget kanskje først og fremst blitt kjent gjennom den populære fotturistrute fra Finse over Hallingskarvet forbi Geiteryggen turisthytte, ned Stodmerrdalen, forbi Øvstebø og Nesbø ned Aurlandsdalen til Vassbygdi. Forholdene langs denne fotturist-rute vil ikke bli endret ved den nye plan sammenliknet med gjeldende plan.

Det kan allikevel være grunn til å minne om at Oslo Lysverker ved søknad av 14/10.71 har frafalt tillatelsen til å regulere Omns-vatn mot å øke reguleringen i Vestredalstjernene tilsvarende. Hvis denne søknad blir innvilget, vil fotstien fra Finse til Geiteryggen fortsatt gå i terreng uberørt av kraftutbygging. Ved Geiteryggen krysser stien anleggsveien som vil bli avstengt for alminnelig trafikk. Videre krysser nær samme sted kraftoverføringslinjen. Videre nedover dalen fjerner stien seg fra selve dalen med gjennomgangsvei og kraftlinje, slik at man merker lite eller intet til disse anlegg fra stien før man kommer ned mot Steinbergdalen turisthytte. Herfra er stien omlagt av Oslo Lysverker ned til Grøna. Fra Grøna og ned til Øvstebø og Nesbø går vei og sti på hver sin side av vassdraget, slik at fotturist-ene også på denne strekning vil merke lite til biltrafikken. Nedover Aurlandsdalen vil man fra fotturiststien bare få et glimt av bilveien og bilene der veien krysser Berdalen i 205 m lengde mellom to tunneler.

Det er derfor grunn til å anta at ruten vil bli populær også i fremtiden. På denne bakgrunn vil det være av betydelig verdi for fotturisttrafikken at man med den nye plan kan tilby store vidder nordøst for hoveddalen uberørt av kraftutbygging. Med utgangspunkt i Grøna-området, Sauavaddalen og også Øvstebø-området, er det nordøstre høyfjellsområdet tilgjengelig.

Vinterturisme har tidligere ikke vært særlig utviklet i Aurlandsfjellene. Med utgangspunkt i stamveien Aurland-Hol vil høyfjellsområdet nordøst for hoveddalføret for fremtiden være lett tilgjengelig. Disse fjellområder byr på en førsteklasses skiterreng som nå blir mer attraktivt ved at de mange sjøer blir liggende uregulert.

Fisket.

Fisket i fjellet i Aurland har tidligere ikke vært drevet ervervsmessig. Fisket har delvis vært drevet for mat til setrene, delvis for mat til sportshyttene og i noen grad som sportsfiske.

Oslo Lysverker har gjennom fiskerikonsulenten på Vestlandet foretatt fiskeribiologiske undersøkelser i hele utbyggingsområdet. Det foreligger to rapporter: Fiskeribiologiske undersøkelser i Aurlandsvassdraget 1965 og Fiskeribiologiske uttalelse vedrørende Oslo Lysverkers regulering og utbygging av Aurlandsvassdraget av 15. oktober 1967. I vedlegg 15 er gjengitt fiskerikonsulentens uttalelser om de vann den endrede reguleringsplan har betydning for.

For Kongshellervatn, Øljuvatn og Volanuttjernene blir fiskeforholdene som for regulering etter tillatelse av 26. september 1969. For Nyhellervatn og tilstøtende tilløpselver blir forholdene anderledes, idet oppdemmingen av Nyhellervatn nå blir 74 m mot tidligere 13 m og tilløpselvene blir neddemt.

Undersøkelseskomitéen vedrørende fredning mot vassdragsutbygging, den såkalte "Gabrielsenskomitéen", sier i sin innstilling av 26/11.1963 om utbygging av Aurlandsvassdraget bl.a. s. 43: "På strekningen Vassbygd - sjøen skal laksefisket søkes bevart." For Aurlandselven nedenfor Vassbygdvatn har man gjennom avtalen med Aurland Elveeigarlag forsøkt å oppnå bedre forhold for fisket. I sommerhalvåret har man søkt å opprettholde en større vannføring lenger utover sommeren a.h.t. sjørreten som vandrer opp i elven senere enn laksen. Om vinteren har man oppnådd en stabil vannføring på min. 3 m³/s, hvilket antas å gi gunstige forhold såvel for klekking av rogn som for oppvekst av smolt.

Jakt.

I høyfjellet er det villreinjakten som har størst betydning. De store områder som nå blir liggende urørt, vil ikke bli forstyrret av anleggsarbeider.

Hol fjellstyre har fremholdt at et naturlig trekk for villreinen vil bli stengt ved oppdemming av Volanuttjernene. Det skjer ingen endring i disse forhold ved den nye planen. Fjellstyret har videre fremholdt at det er en naturlig slepe for reinen mellom Kongshellervatn og Øljuvatn. Denne slepe blir intakt, men reinens videre trekk mot nord vil bli sperret etter den nye plan når magasinene er fulle og før isen legger seg, idet Nyhellervatn blir demmet sammen med Øljuvatn og Kongshellervatn.

Beite, seterdrift.

Seterdriften i fjellområdene nord-øst for hovedvassdraget er for tiden nedlagt. Beitet utnyttes i dag bare for sau og villrein. Den endrede plan medfører en reduksjon av neddemmede arealer med 2,344 km² eller 2344 da. Ikke alt dette er produktiv beitemark, men en del av arealet kan beites av sau og rein.

Ved gjennomføring av gjeldende reguleringsplan ville det ha vært nødvendig med omfattende veibygging i de nordøstre fjellstrøk. Disse veier kunne muligens ha vært nyttige ved en eventuell fremtidig mer intensiv utnyttelse av beiteområdene f.eks. ved gjenopptagelse av seterdriften i modernisert form. En slik eventuell fordel vil den nye plan ikke ha."

Søknaden er kunngjort på vanleg måte, m.a. i Norsk lysingsblad 22. og 25. juni 1973. Søknadsdokumenta har vore sende distriktet og Miljøverndepartementet til fråsegn. Dokumenta har og vore lagde ut til allment ettersyn på kommunekontoret i Aurland.

Aurland kommunestyre gjorde i møte 26. februar 1974 dette vedtaket:

Som lekk i kommunen si handsaming av saka har søknaden vore lagt fram for dei presumptivt sakkunnige kommunale hjelpeorgana, og saka har elles lege ute til gjennomsyn for ålmenta.

Det er kome inn til kommunen etternemnde fyreteljingar som saman med søknaden er lagt fram for kommunestyret:

Fråsegn dagsøtt 8. november 1973 frå Aurland fjellstyre, som prinsipalt rår frå konsesjon på dei nye planane vesentleg avdi den planlagde svære regulering av Nyhellervatn vil verte til skade for reinsjakta, men ogso avdi inntak av Nordalselvi so langt nede som planen fyreset, vil føre til tap av mykje "friskt" vatn for Aurlandselvi.- Subsidiært meiner fjellstyret at det må byggjast slike "terskler" i Langebotn og Finndalen som stengjer sau, men slepp rein gjennom. Der må vidare skapast kunstig trekkveg for rein ved Vampen/Kongshellerelv. Der må sikrast vatn i Aurlandselvi til kompensasjon for det låge inntak av Nordalselvi, og der må byggjast veg opp Midjedalen til Kleå.

Fråsegn av 9. november 1973 frå Aurland skogråd som gjer den merknad til planen at der må byggjast veg opp Midjedalen til Kleå av omsyn til jordbruks-, skogs-, støls- og beiteinteressane i dette stroket.

Fråsegn av 14. november 1973 frå 8 grunneigarar i fjellet (Olav O. Veum m.fl.) der dei framhevar det verdfulle for støls- og beitedrifta i fjellet at anleggsvegen til Kleåtunnelen vert førd fram frå Vassbygdi gjennom Midjedalføret.

Fråsegn av 22. november 1973 frå Aurland viltnemnd som peikar på at den store oppdemning av Nyhellervatn vil skape vanskar for villreinen meddi gode beite- og opphaldsstader ikkje lenger vert tilgjengelege etter dei gamle tråkkene. Nemnda viser dette spørsmål til vurdering av viltkonsulent Gabrielsen, og formar for sin del ingen konklusjon.

To fråsegner av 26. november 1973 frå Aurland jordstyre, som held fram at søknaden bør støttast. Jordstyret finn dette tvillaust når det gjeld bygging og drift av Vangen Kraftverk avdi ein med det vil få betre minstevassføring i Aurlandselvi.

Ei viss tvil legg jordstyret for dagen når det gjeld stormagasinet Nyhellervatn, Kongs hellervatn, Øljuvatn. Jordstyret held fram at det i samband med inntaking av Furudøla og øvre Kleåelv må byggast anleggsveg gjennom Midjedalen til utløysing av dei jordbruks-, skogs- og beiteinteresser som knyter seg til det brattlendte dalføret. Veg bør ogso byggast det korte stykket frå Aurdalsvatn fram til inntaksdammen i Langedalen (Øyestøl), der det er større stølsbruksinteresser.

Fråsegn av 28. november 1973 frå Aurland friluftsnemnd, som er vel nøgd med at ein ved planbrigdet unngår inngrep i store, gilde fjellområde, men som gjev uttrykk for tvil når det gjeld dammen ved Nyhellervatn og neddemmingane som er fylgje av det. Som botemiddel vert peika på at neddemnde fotturistløyper må omleggast og oppmerkast. Nemnda ser fyremuner for Aurlandselvi ved dei nye planane og tilrår søknaden.

Fråsegn av 4. desember 1973 frå Innlandsfiskerinemndi som tilrår søknaden, men med pålegg om åtgjerder for å halde fiskemogelegheitene oppe ved m.a. utsetting av settefisk, bygging av "tersklar", oppføring av effektive sperregitter framfor tunnelar av avlaup, og med pålegg om serlege aktsemdskrav når det gjeld Aurlandselvi.

Skriv av 30. desember 1973 frå elveeigarane (Aurlandselvi) ved Olav Tokvam og Torstein Tokvam om vassføringa i Aurlandselvi etter dei nye planer samanhalde med tilhøve etter gjeven konsesjon og etterfylgjande justering gjennom avtale med Oslo Lysverker. Dei krev kompensasjon for "det naturlege vatn" som fell burt for Aurlandselvi ved at Furudøla og Midjeelva for ein del vert trekt inn i utbygginga.

- a. Avprønt av ei fyreteljing som Norges Bondelag ved h.r.advokat Knut Lassen har sendt Hovudstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen den 6. september 1973 om det naudsynlege i å få veg "innover Midjedalen/Kleådalen" av omsyn til dei bruk som har skogs- og beiteinteresser der.
- b. Fråsegn av 16. november 1973 frå Ål kommunestyre om skadeverknader som ein ved dei nye planane vil få på reinsjakta, og der kommunen finn det rett at han vert rekna som "part i saken".
- c. Skriv av 17. april 1973 frå "interimstyret, Nordfjella" med avprønt av ikkje dagsett fyreteljing som styret har sendt Oslo Lysverker med protest mot dei nye planane avdi gjennomføring av dei vil føre til "ytterligere ødeleggelse" av jakt/fiskeinteresse

Etter å ha gjennomgått sakstilfanget og samanhalde det med den tidlegare gjevne konsesjon og den etterfylgjande avtale mellom elvøeigarane (Aurlandselvi) og Oslo Lysverker, skal Aurland kommunestyre uttale:

Den reguleringsplan som no ligg fyre, og som det er søkt om løyve til å gjennomføre, femner geografisk ikkje so vidt som den fyrre planen, meddi visse område heilt i sud og i nordaust er sløyfa.- Likevel er planen meir omfattande. Han spanner over eit større regulert nedslagsfelt, 593 km² mot 554 km² etter den gamle plan.

Han gjev større midlare årsavløp frå regulert felt, 991 mill.m³ mot 916 mill.m³, og det vert lagt opp til større magasinvolum, 982 mill.m³ mot 813 mill.m³. Dertil femner den nye planen om utnytting av vatn i fallet - kring 55 m. - mellom Vassbygdvatn og Aurlandsfjorden i ein ny kraftstasjon: Vangen Kraftverk.

Anleggsteknisk og driftsøkonomisk tykkjast den nye planen å by på betydelege fyremuner totalt sett.- Ein får anleggsdrifta storkare konsentrert, noko som også må gjeve seg utslag i det framtidige vedlikehald, ein oppnår truleg ein viss reduksjon i anleggskostnaden ein får større kraftproduksjon, og ein får meir vinterkraft enn etter den gamle planen. Den nye planen imotekjem i betydeleg grad dei serlege naturverninteresser som knyter seg til stroket; ein nemner i den samanheng det sers verdfulle Berdalsområdet som vert spart.-

Ein held det også truleg at ein ved bruk av vatn frå Vassbygdvatn i Vangen Kraftverk vil få redusert frostøyken etter Aurlandselvi, at ein her også får innbygt ein tryggingregulator for den naudsynlege vassføring i Aurlandselvi.

På den andre sida vil der ved den sterke oppdemming av Nyheller-
vatn - med verknad ogso i sudaust- og austetter mot Kongsheller-
vatn og Øljuvatn - verte sett under vatn, eller varig sperra av større
gode beiteområde og gode reinsdyrtrekk, noko som vil skade
jaktinteressene betydeleg. Og fisket i desse vatn vil truleg
verte skadd med varig merknad.

Aurland kommune finn den nye planen overtydande meddi ein meiner
at kraftressursane som ligg i Aurlandsvassdraget vert rasjonellt
og godt utnytta, samstundes som der vert teke rimeleg omsyn til
dei friluft- og andre bruksinteresser som naturleg knyter seg til

dette mektige fjell-, dal- og vassfallområde. - Med tilvising til
dette og dei landsomfattande interesser som knyter seg til den
påtenkte, og no i detalj planlagde vassdragsutbygginga, finn Aurland
kommunestyre difor med dei atterhald som er nemnde nedanfor, å
burde rå til at det omsøkte konsesjonsløyve vert gjeve.

Men, der knyter seg eindel særinteresser til dei herlegheiter som
distriktet då gjev frå seg - og som det må takast omsyn til i
konsesjonstilsagnet. Ein skal kort omtale dei viktigaste i det
fylgjande:

1. Dette at Furedola og deler av Kleåvassdraget vert drege inn i
reguleringa, gjev mindre "naturleg vatn" i Vassbygdstroket, i
Vassbygdvatn og i Aurlandselvi nedanfor vatnet. Dette kan virke
inn på vassforsytingsmogelegheitene for folket i Vassbygdi, og det
vil gjeve skadeverknader på fisket i Aurlandselvi. Difor må det
i samband med reguleringa takast atterhald om:

- a. at Vassbygdi med Midje til kvar tid vert sikra drikkevatt og
vatningsvatn.
- b. at det vert sikra Aurlandselvi tilleggsvassføring av tilfreds-
stillande storleik i den spesifikke fisketida til kompensasjon for
det "naturlege, surstoffrike vatn" som vert undrege elvi ved
reguleringa.

- c. Aurlandsbygdi får no sitt vatn til hushald m.v. frå Aurlandselvi.
Med den ringe vassføring denne elvi vil få vinterstid etter
reguleringa og på grunn av Vangen Kraftverk, kan denne forsytinga
kome i fåre.

2. I samband med anleggstida bør det takast atterhald om:

390

a. At utbyggaren medverkar til å legge tilrette for utbygginga ved snarast å stille til rådvelde for kommunen tunnelmasse på forbruksplassar som kommunen peikar ut.

b. At utbyggaren tek dei utgifter som fell med forsterking av brua over Aurandselvi ved Tokvam. Dette mot at at utbyggaren får nytte brua til opprigging for Vangen Kraftverk.

c. At utbyggaren fører veg gjennom Midjedalen fram til inntaket av Kleå - i staden for over hogfjellet i nord.

d. At utbyggaren fører lett traktorveg frå Aurdalen til inntaket for Langedøla, d.v.s. fram til Øystøl, der ein har grunnlag for betydeleg stolsdrift.-

3. I tillegg til det som vart fastlagt i konsesjonen av 1969, bør utbyggaren påleggast slike åtgjerder når det gjeld reinsjakt og fiske i stroket ved Nyhellervatn, Kongshellervatn, Øljuvatn som Viltdirektoratet måtte finne praktisk gjennomforlege.

Utan å forme det som krav i serskilte punkt, vil ein ogso nemne:

a. Ein vilde ha funne det ynskjeleg - ikkje minst i naturvernet si interesse, at det frå Grøna vart slept so mykje vatn den gamle, frie veg at ein fekk ha att noko av det vakre, frie fossefallet før Aurdalsvatnet, noko som ogso vilde pynte litt på Aurandselvi mellom Aurdalsvatn og Vassbygdvatn m.v.

b. Det regulerte område, der so store naturverninteresser ligg, vil etter kommunen ei meining måtte takast vernehand om etter utbygginga. Fyrebils har kommunen stogga hyttebygging i desse stroka - med melding om at bygging først kan kome på tale etter utarbeidd og vedteken fjellplan.

Aurland kommune vil elles få uttale:

A. Etter konsesjonen av 1969 vart det fastlagt ei årleg konsesjonsavgift til primærkommunane på kr 4,50 pr. natur hk. med justeringsmogelegheit om 20 år.

Den nye planen kjem til å femne om større regulert område, kraftproduksjonen vert noko større, han får betre kvalitet, og driftsresultatet vert økonomisk betre

Ein vonar at sovel konsesjonæren som konsesjons-
gjevaren vil finne det naturleg på det nemnde grunnlag a gjøve
kommunen part i utviklinga ved at konsesjonsavgifta
til kommunen vert sett opp.

- B. Aurland kommune har tidlegare i det alt vesentlege hatt jordbruk -
og då særleg husdyrbruk - som næring, og med sterkare tilknytning
til, og utnytting av fjellet enn kanskje nokon annan kommune i
landet. Ein held det for visst at kommunen etter å ha gjennomlevd
ein 10-15-årsbolk med stor anleggsdrift på staden og med full
overgang til kontanthushald, ikkje framtidig vil makte - om ein
alldri so gjerne vilde - å finne attende til si gamle livsform.

Alternativet vert industri og reiseliv.

Anten ein reknar gjengs pris i distriktet, statskraftpris -
eller kostpris, vert resultatet etter den utrekningsmåte som no
vert nytta, med ^{kor}amortiseringstid av anleggskapitalen, at ein ved
utbygging:

1. for all framtid gjev frå seg ressursen sin, vassdraget,
2. at ressursen er utbrukt for kommunen på dei 30 år som utbyggaren
amortiserar anleggskapitalen på,
3. at rådvalderetten over vassdraget etter 30 år representerar netto
aktivum for utbyggaren.

Ein vilde finne det naturleg at konsesjonæren ogso etter full
nedskriving av anlegget måtte yte kommunen eit visst saknads-
vederlag som sto i eit rimeleg høve til dei verdiane konsesjonæren
på den tid faktisk hadde i vassdraget med anlegg, t.d. i form av
billeg kraft vidare. Elles gjer det syn seg gjeldande i kommunen
at distriktet burde få til ekstra rimeleg pris eit kraftkvantum
svarande til det sokalla naturlege, daglege konsum.

- C. Spørsmålet om utbygginga av Aurlandsvassdraget vilde skape auka
isvanskar i Aurlandsfjorden, og i tilfelle kor store, var sterkt
framme før konsesjonsvilkåra vart fastlagde i 1969.

Folket i Aurland er stort
sett av den meining at ein ikkje i tide vil kunne eliminere den
skade ein får ved ekstra isdanning i fjorden på grunn av utbygginga
ved dei rådgjerder som vart tekne, og at suppleringsåtgjerder må
til.

Ein er ikkje viss på korleis dei nye planane vil verke inn på
istilhøva. At auka vassføring vinterstid gjev auka fåre for

isdanning, kan ein nok rekne med.

Dette med isdanning i fjorden er og vert eit hovudspursmål for Aurland kommune.

Aurland kommune er framleis av den meining at utbygginga av Aurlandsvassdraget ~~sej~~ kommunikasjonane på Aurlandsfjorden i fåre - serleg for Undredal, og ein reknar det ikkje utenkjeleg at utbygginga av Vangen Kraftverk vil auka fåren, som er alvorleg allereide, og som Aurland kommune meiner at det ikkje vart teke nok omsyn til av statsmaktene då konsesjon vart gjeven i 1969.

Ein tek difor det uttrykkjelege atterhald at ein i konsesjonsvilkåra nå må verte tilsagd fullverdig vågnadstrygd for utbetring in natura av slike mogelege skader - eventuelt gjennom tilsagn frå staten om medverknad til realisering av vegprosjektet Flåm - Undredal. "

Ein tek her med 3 av dei fråsegnene som var komne inn til Aurland kommune og som er nemnde i vedtaket:

Aurland Elveeigarlag, 30. desember 1973:

På bakgrunn av den føreliggjande søknad frå O.L. meiner me at det er vår rett og plikt og koma med opplysningar og merknader, då spisielt til den framtidige vassføring i Aurlandselvi.

Konsesjonen som vart gjeven av 26. sept. 1969 var eit hart slag for elveeigarane og andre intereserte.

Arsaka til det var att minstevassføringa frå 1. aug. vart sett til min. 10 m³/sek.

Det kan i denne samanheng vera rett å peika på att Aurland Elveeigarlag og Kommunestyre hadde eit krav på minimum 40 m³/sek. frå 1. juni til 31. august.

Framtidi ville by oss store økonomiske tap (ingen skadeserstatning) og spørsmålet for oss var om det var mogeleg å få ei anna fordeling på ei viss vassmengd ~~vass~~ som var tildelt elvi ved konsesjon.

Dette var grunnlaget for den . avtale som vart ingått mellom Aurland Elveeigarlag og Oslo Lysverker, og som ville gjeva betydeleg betre vassføring i fisketidi, og meir normal vintervassføring. Me vil peika på att denne avtale er inngått etter konsesjon av 1969, og i avtalen punkt 7, går det tydeleg fram att alt vatn frå uregulert felt skal i didi 1. mai - 5. september koma fiskevannføringi tilgode.

AVTALE

mellom Oslo Lysverker (OL) og Aurland Elveeigarlag (AURELV).

I

OL og AURELV er blitt enige om at OL skal søke om tillatelse til å bygge "Vangen kraftverk" og søke om tillatelse til endring av manøvreringsreglementets pkt. 2 i den gitte reguleringsstillatelse av 26/9.1969. Det skal også søkes om tilsvarende endringer i konsesjonsvilkårenes pkt. 9b.

Med Vangen kraftverk menes et kraftverk som utnytter fallet på ca. 54 m mellom Vassbygdvatn og Aurlandsfjorden.

Søknaden om endring av manøvreringsreglementet skal gå ut på at reglementets pkt. 2 gis slik ordlyd:

"Det skal ved manøvreringen has for øyet at vassdragets flomvannføring ikke unødig økes.

Konsesjonsøren plikter om nødvendig å avgi vann, slik at avløpet fra Vassbygdvatn ikke underskrider:

- a. 25 m³/s i tiden fra 16. juni til 15. juli.
- b. 30 m³/s i tiden fra 16. juli til 15. august.
- c. 28 m³/s 16. august og 26 m³/s 17. august.
- d. 25 m³/s i tiden fra 18. august til 25. august.
- e. 23 m³/s 26. august og 21 m³/s 27. august.
- f. 20 m³/s i tiden fra 28. august til 5. september.

Fra 6. september frem til 13. september avtrappes minstevannføringen med 2 m³/s pr. døgn.

OL skal i særlig dårlige vannår kunne fravike minstevannføringen nevnt under pkt. 1c, d, e og f, slik at nedtrappingen i vannføringen kan starte med 2 m³/s/døgn fra: 30 m³/s den 15. august til 3 m³/s den 29. august.

Adgang til ekstraordinær minstevannføring etter dette punkt skal kun nyttes slik at dette inntreffer maksimalt 2 ganger, sett over siste 20 års periode. Varsel om ekstraordinær minstevannføring skal gis til Aurland Elveeigarlag 7 dager før nedtrappingen av vannføringen iverksettes.

Etter at Vangen kraftverk er bygget, skal minstevannføringen i tiden fra 14. september til 15. juni være 3 m³/s. Vann som avgis i henhold til bestemmelsene i denne post kan ikke kreves sluppet forbi kraftverkene, unntatt forbi Vangen kraftverk.

Utpreget døgnregulering gjennom kraftverket Aurland 1 må ikke forekomme før Vangen kraftverk er bygget eller tunnelen mellom Vassbygdvatn og Aurlandsfjorden er sprengt og kan utnyttes slik at en utpreget døgnregulering ikke får innflytelse på vannføringen i elven nedenfor Vassbygdvatn.

Endringer i vannslippingen for kraftverksdriften må ellers skje med så jevne overganger som mulig.

Langedøla gis en minstevannføring på 0,3 m³/s. i tiden 1. juli - 1. september.

For øvrig kan vannslippingen foregå etter Oslo Lysverkers behov."

---oOo---

Under forutsetning av at de søknader som er omtalt i avsnitt I blir innvilget, skal følgende gjelde:

1. Utbygging av Vangen kraftverk påbegynnes senest 3 år før hovedutbyggingen av Aurlandsvassdraget er avsluttet.
2. Vannføringer som i tiden 6. september til 30. april er større enn minstevannføringene utnyttes i Vangen kraftverk. Ved driftsuhell i Vangen kraftverk har OL anledning til å slippe driftsvann fra to aggregater fra Aurland I ut i Aurlandselven. Skader ved en slik eventuell vannslipping fra mer enn to aggregater bedømmes og erstattes særskilt. Hvis enighet ikke oppnås, avgjøres erstatningsspørsmålet ved skjønn. Ved driftsuhell må endringer i vannføringen fra driften av de øvrige kraftverker skje med så myke overganger som mulig.
3. Når reguleringsdam er bygget ved utløpsoset av Vassbygdvatn, kan AURELV i samråd med OL timeregulere (skvalpekjøre) minstevannføringen slik at avgitt vannmengde tilsvarende tilskuddet regnet på døgnbasis.

OL kan forøvrig regulere Vassbygdvatn etter kraftverkets behov innenfor de døgnreguleringsgrenser som senere blir fastlagt på grunnlag av særskilt søknad.
4. Det forutsettes at Vangen kraftverk er i drift i perioden fra 6. september til 30. april. Utenom dette tidsrom kan Vangen kraftverk settes i drift etter nærmere avtale mellom OL og AURELV. I det tidsrom Vangen kraftverk har innstillet sin produksjon - fra 1. mai til 5. september - skal minst én av hovedlukene i dammen ved utløpsoset i Vassbygdvatn være helt åpen.
5. I tiden frem til full utbygging av Aurlandskomplekset skal følgende overgangsordninger gjelde:
 - a. Inntil denne avtale er godkjent av myndighetene eller foreløpig tilsagn er gitt, gjelder bestemmelsene i manøvreringsreglementets pkt. 2 i kgl.res. av 26/9.69.
 - b. Når denne avtale er godkjent av myndighetene, men før Vangen kraftverk alternativt tunnelen Vassbygdvatn-Aurlandsfjorden er bygget, gjelder de nye bestemmelser i manøvreringsreglementet, bortsett fra at driftsvann fra Aurland I også på vinterstid må slippes i Aurlandselven.

6. Etter nærmere forhandling mellom partene kan det avtales utført av OL enkelte arbeider i elven med sikte på å øke virkningen av de minstevannføringer som er nevnt under pkt. la til f, så som samling av elveløp hvor det i dag er flere grener, forandringer eller fjernelse av brygger o.l.
7. I den tid Vangen kraftverk er ute av drift - fra 1. mai til 5. september - vil alt vann fra uregulert felt komme fiskevannføringen til gode.

Dersom avløpet fra Vassbygdvatn innen 15. mai ikke er kommet opp i 15 m³/s i døgnmiddel og ikke i 4 på hverandre følgende døgn har holdt slik vannføring at smolt og overvintret fisk kan vandre ut, er partene enige om forskyvning av tilstrekkelig tilskuddsvann mot kompensasjon for OL i tiden 16. - 30. juni ved tilsvarende reduksjon av minstevannføringen på 25 m³/s.

8. OL plikter å utforme dammen ved utløpsoset av Vassbygdvatn slik at fisk kan passere fra elven og opp i vannet eller fra vannet og ned i elven. Partene er enige om at forslag fremlagt av OL i møte 12/1.73 legges til grunn for utforming av dam hvis ikke bedre løsning kan finnes. Se vedlagte skisse tegn.nr. 4-9980. AURELV skal forøvrig tas med på råd ved valg av alternativ.
9. OL plikter å anordne best mulig sperregitter i Vassbygdvatn foran tilløpstunnel for Vangen kraftverk.

Oslo/Aurland, 2. mai 1973.

For OSLO LYSVERKER

For AURLAND ELVEEIGARLAG

Arne Finstad
Adm.direktør

Olav Tokvam
formann

Oslo Lysverker seier i sin endringssøknad att Vangen kraftverk og fiskevannføring i Aurlandselvi har samanheng med planendring av Aurland III, og kan ikkje behandlast serskild.

På avtalemöte me hadde med O.L. vart planendring av Aurland III ikkje nemnd för det kom spurnad frå elveeigarane, og det vart poengtert frå O. L. att desse to søknader måtte behandlast kvar for seg, og visar til vedlegg.

Etter planendring av Aurland III vil Aurlandselvi missa ein stor del naturleg vatn frå Furdalselvi og Midjevassdraget, som er av den störste verdi.

Det er vårt krav att vatn som me her misser må tilförast Aurlandselvi som naturleg vatn, og dermed koma som tilegg til avtalens minstevassføring. "

Eigarane av g.nr. 18, 14. januar 1974:

Som kjent har Oslo Lysverker endra utbyggingsplanane sine på austsida av Aurlandsdalen. Dette kjem då til å gjelda også våre fjellområde i Langedalen, der me har store beitevidder.

 Den første planen ville ha gjeve oss veg midt gjennom desse beita, noko me såg fram til for å få utnytta dei gode beita att. Etter den nye planen vert det veglaust i dette området. Det er difor eit sterkt ønskje frå alle eigarane av gr.nr.18, br. nr 1 - 6 i Aurland at det som vilkår for ny konsesjon, vert bygd veg frå Østerbø, gr.nr 24, til Øvestøl (ein gammal støl som ligg tett ved inntaket av Langedöla).

Denne vegen vil også gje utlöysing for dei store björkeliene som tilhøyrer Østerbø og Langedalen, like eins for Herdölestölen (eigar Nils Tore Skahjem, gr.nr 13), der det også er store beitevidder.

Me vonar at ønsket vårt kan imøtekomast. "

Grunneigarane og turisthytteeigarane på Østerbø, 20 februar 1974:

" Vi har vorte kjende med at grunneigarane på Veum, g.nr. 18 i Aurland, har sett fram krav om bilveg frå Aurdalsvatnet ("Østerbøvatnet") og framover til Langedalen med tanke på eventuell fellesstøl etc.

 Som grunneigarar på Østerbø, g.nr. 24, må vi protestera mot dette vegprosjektet, då dette vil verta mykje til meins for oss.

Vegen Aurland - Hol har redusert våre beiteområder på vestsida av Aurdalsvatnet sterkt. Dessutan er dei naturlege stengslene for storfeet vorte borte, i og med at storfeet kan fylgja bilvegen, og såleis fara både framover og heimover dalen.

 Ei anna sak er omsynet til turistane. Dei ynskjer å ha mest mogeleg fred og urørd natur omkring hyttene og oppover skogliene ovanfor Østerbø, der dei kan gå tur, sola seg og kopla av. Kjem her ein bilveg, vert han sjølv sagt også trafikert av ymse motorkøyrer - med bråk og støv og røyk.

Idyllen vert borte, og dermed kan vi også risikera at turistane vert borte."

Fylkesfriluftsnemnda i Sogn og Fjordane har gjort følgjande vedtak
15. januar 1974:

Friluftsinteressene vil -totalt sett- etter eit å døma vere best tent med dei reguleringsendringane som ligg føre i høve til dei eksisterande planer.

Fylkesfriluftsnemnda har ikkje hatt høve til å skaffe seg førstehands kjennskap til området ved synfaring, og det kartmaterielle ein rår over er heller dårleg. Ein kan difor berre påpeike generelt at alle inngrep -også etter den nye planen- må utførast så varsamt som mogeleg.

Representantar for fylkesfriluftsnemnda bør dessutan ta del i sluttsynfaringa når anlegget står ferdig."

Utbyggingsavdelinga hos fylkesmannen i Sogn og Fjordane har 21. januar 1974 uttala:

Det er vanskeleg å kome med ei tilfredstillande vurdering av verknadene av planendringa på grunnlag av eit heller dårleg karttilfang og utan å ha føreteke synfaring i det aktuelle området.

Ein vil likevel tru at planendringane totalt sett gjev føremunar for friluftslivet i og med at tilhøva for laksefisket i Aurlandselva kan verte betra og at store områder vert utan tekniske inngrep m.v. Samstundes vert inngrepa konsentrert om eit mindre område og det neddende arealet redusert med 2344 dekar

Hovedproblemet i samband med reguleringsendringa er stenging av den naturlege trekkvegen for rein mellom Kongshellervatn og Øljuvatn som vert sperra ved omregulering av Nyhellervatn.

Plassering av gjerde må sjølvstendig vurderast etter nøyare granskingar, der mellom anna vass-stand til dei ulike tider vil vere ein viktig faktor.

Eventuelle reingjerde måtte vere så mykje over bakken at sauer kan kome under på berre mark i beitesesongen, og så høge at dei verkelege representerer ei hindring under dei snøtilhøva som normalt eksisterer i trekkperioden. Utforming med omsyn til dei landskapsestetiske tilhøva må og vurderast.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har 26. mars 1974 sendt inn dei fråsegnene som som var komne inn i fylket. Han "har ikkje merknader å gjera og vil rå til at søknaden vert imøtekomen."

Hol kommunestyre vedtok i møte 8. februar 1974 eit framlegg frå formannskapet der det heiter:

Hol formannskap har behandla saka i møte 30.oktober 1973 og gjort slikt vedtak:
Formannskapet viser til uttaler frå Hol fjellstyre, Hol innlandsfiske- nemnd, D/L Urevassbotn og grunneigarane i Lungsdalen.
Formannskapet seier seg samd i uttalene, som viser at planendringa vil påføre skader og ulemper i området Øljuvatn/Kongshellervatn/Nyhelle- vatn i Hol kommune.

Formannskapet ser likevel forslaget til planendring som ein fordel generelt sett. Endeleg uttale frå Hol kommune blir gjeve etter at saka er behandla av kommunestyret.

Saka har vore sendt ing. A.B. Berdal til uttale.

Formannskapet har på ny behandla saka i møte 30/1 d.å. og kome med dette forslaget til vedtak:
Kommunestyret viser til uttaler frå Hol fjellstyre, Hol innlands- fiskemennd, D/L Urevassbotn og grunneigarane i Lungsdalen.
Kommunestyret seier seg samd i uttalene, som viser at planendringa vil påføre skader og ulemper i området Øljuvatn/Kongshellervatn/ Nyhellervatn i Hol kommune. Kommunestyret kan ikkje tilrå plan- endringa."

Hol fjellstyre og Hol innlandsfiskemennd, fråsegn frå fellesmøte 27. sep- tember 1973:

En er blitt enig om sterkt å fremholde at ved den nye regulerings- planen blir fjellet delt i to, og en kan sikkert regne med at all villreinjakt på sørsida av reguleringsmagasinene blir totalt ødelagt

Det er helt klart at fisket i disse gode ørretvatna blir sterkt redusert enten utbyggingen foregår etter de tidligere vedtatte planene, eller den blir etter de nye planene - og en vil derfor anbefale at regulanten blir pålagt å rønske bekker i Øljuvatn slik at det kan bli muligheter for nye gyteplasser. En vil spesielt nevne Grøna og elva fra Vesle Øljuvatn.
I tillegg må regulanten pålegges å sette det antall settefisk av god ørrestamme som de fiskerisakkyndige mener er nødvendig.

Eigarane i Iungsdalen Deleigarlag er samd i at dei ulemper og skader som er haldne fram på fellesmøte i Hol fjellstyre og Hol innlandsfiskeremnd også vil ramme Iungddalen. Den siste planendring fra O.L.V. vil stenge flere gode villreinstrekk. Ein må gå ut frå at dette vil virke sterkt inn på villreinsjakt. Fisket i Øljuvatn og Volanuttj. vil heilt sikkert bli sterkt redusert og me seigjer oss samd i det som Hol innlandsfiskeremnd held fram.

Deleigarlaget Urevassbotn, vedtak på styremøte 3. oktober 1973:

Denne planendring vil ikke direkte berøre Urevassbotns grunnarealer, men vi vil reise spørsmålet om ikke endringen likevel indirekte vil berøre Urevassbotn sine interesser, nemlig reinsjakt og reinstrekk.

Disse villreintrekkene vil bli ødelagt hvis de nye reguleringsplanene blir vedtatt, og Hol fjellstyre og Hol innlandsfiskeremnd vil derfor på det mest bestemte protestere mot disse planer." (sitat slutt)

Styret for D/L Urevassbotn slutter seg til denne protesten.

Al kommunestyre har i møte 16. november 1973 sagt seg samd i følgjande fråsegn frå ei kommunevald nemnd:

" Dei fjellområde som vert berørt av denne utbygging, står i direkte samband med dei fjellvidder Al har hatt som sikre villreinområde i alle tider.

Desse fjella er heilt avhengig av at reinen har sine trekkleier intakt for å få dyr inn i terrenget.

Reinen har her i dei VSV. strok tre hovudtrekk:

- I. Frå fjella i SSV. langs Kongshallervatnet, over Vampa, mellom Øljuvatnet og Vålanuttjørnene, gjennom Øljubottene og inn i Fødalsterrenget.
- II. Frå terrenget V. for Sleipå-fjellet forbi St.Liavatnet og inn i Fødalsterrenget langs høgdedraga S. for Flågrunnsvatna.
- III. Frå fjella V. for Buhaugene/Barbrohaugene over Flågrunnsnatten mot Djupeuskard og Haldalene.

Dette viser at det terrenget med det gamle reinstrekket som no står i fare for å verta rasert, er det viktigaste reinen i fjella her har tilbake. At reguleringa vil få uheldige følger for reinens frie ferdsel, må vera heilt klart.

Om det etter reguleringa viser seg at reinstamma går tilbake eller trekker vekk frå dei nemde fjellstrøk, må regulanten vera ansvarleg for dette.

Etter det som her er nemt, går nemda ut frå at Al kommune blir å rekna som part i saken, og at det vert teke fullt omsyn til kommunens interesser."

Fylkesmannen i Buskerud har i brev dagsett 19. mars 1974 vist til dei fråsegner innan fylket som er attgjevne ovanfor og held deretter fram:

" På bakgrunn av det som er uttalt fra fjellstyret og innlandsfiskerinemnda i Hol, samt fra D/L Urevassbotn og Eierne av Iungsdalen har Hol kommunestyre funnet ikke å kunne tilrå planendringen.

Etter de framlagte opplysninger oppnås det ved den omsøkte planendring en forholdsvis betydelig økning i kraftproduksjonen uten økning i utbyggingsprisen for kraft beregnet pr. kWh, sammenliknet med den opprinnelige plan. Økningen på ca. 170 mill. kWh i et middelsår blir også oppnådd uten nye kostnader av betydning til overføringslinjen.

I likhet med de øvrige uttalelser fra Buskerud, har fylkesmanner på den annen side kommet til at de påberopte skadevirkninger kan antas å bli ikke helt ubetydelige for det distrikt det her gjelder. Ut fra en samlet samfunnsmessig vurdering finner fylkesmannen likevel at Oslo Lysverker bør få anledning til å gjennomføre planendringen, idet en forutsetter at de berørte interesser blir søkt tilgodesett ved at det i konsesjonsvilkårene tas tilstrekkelig hensyn til de skader som blir påført villreintrekket og dermed også villreinjakta og forøvrig til det som ellers er kommet til uttrykk i uttalelsene."

Universitetet i Bergen v/kontaktutvalget for vassdragsreguleringer, 20.12.73.

Kontaktutvalget for vassdragsreguleringer ved Universitet i Bergen kan ikke se at den foreslåtte planendring gjør inngrepene i Aurlandsvassdraget verre enn de som fra før er godkjente. Kan finner derfor at dersom andre forhold taler for endringen, må den kunne tillates.

401

Brev fra Universitetet i Bergen til Miljøverndepartementet,
av 14.11.73.

Vedr: Planendring i Aurland.

På grunnlag av arkeologiske registreringar ved Nyhellervatn innan dåverande planlagd reguleringszone utførde av De arkeologiske museers registrerings-tjeneste i 1966 og på grunnlag av eigne synfaringar i det aktuelle området no i haust har ikkje Historisk museum innvendingar mot ovannemnde planendring.

Registreringane i 1966 ved Nyhellervatn gav ikkje funn av kulturhistorisk interesse, og på grunnlag av eiga synfaring finn vi det truleg at eventuelle vidare registreringar innan området vil stadfesta dette resultatet.

Høgsterettsadvokat Knut Lassen, 6. september 1973:

" Når det gjelder adkomst til Kleådalen, kan denne skje på to måter:

1. Veg inn Midjedalen / Kleådalen.
2. Veg inn fra eksisterende veg Aurland - Lærdal ved Hornsvatnet.

Om disse to alternativer kan det sies følgende:

Alternativ 1 vil skaffe vegutløsning for gården Midje ca. 3 km inn i Midjedalen. Denne gård er i full drift og vil ha alle muligheter for fortsatt å være det, hvis den får veg.

Brukene under gnr. 18 - Veum - eier skogteiger innover Midjedalen/Kleådalen og stølene Stuaseter og Kleå. Veg innover Midjedalen Kleådalen vil gjøre driften av skogteigene vesentlig enklere og vil bidra til en bedre sysselsetting på disse bruk, som allerede har fått sine sysselsettingsmuligheter beskåret ved de inngrep som har funnet sted i deres næringsgrunnlag andre steder i reguleringsområdene - særlig nede i selve Vassbygdi.

Brukene på Veum vil også ved dette vegalternativ få en helt annen mulighet til å utnytte sine gamle støls- og fjellområder.

Endelig vil dette vegalternativ åpne muligheter for alle bruksberettigede i Aurland Statsalmenning til en helt annen utnyttelse av beite, jakt og fiske enn forholdet er i dag.

Alternativ 2 , som søkeren går inn for i bilag 1, s. 3, siste avsnitt, vil ikke føre til noen av de fordeler som er forbundet med alternativ 1.

Under henvisning til foranstående redegjørelse ber jeg om at Oslo Lysverker som konsesjonsbetingelse blir pålagt å basere sin adkomst til Kleådalen ved veg fra Vassbygdi opp gjennom Midjedalen / Kleådalen. "

Allan Jebsen og Ørnulf Hodne har i brev av 24.10.73 følgende bemerkninger til Oslo Lysverkers nye søknad om endringer i regulering av Aurlandsvassdraget.

Ad pkt. I i tilleggsredegjørelsen fra kraftutbyggingen:

Det har liten hensikt og betydning å trekke ut de fire vannfattigste år i en periode på 60 år. Det som teller er den overveiende delen av de undersøkte år.

 Å r l i g kraftproduksjon fra Grønas delfelt er 87,9 mill. KWh i middelerdi. Det er ca. 3,3% av totalproduksjonen ved Aurlandsanleggene fullt utbygd. Begge prosenttallene må sies å være lavere enn man kanskje har tenkt seg.

 Den kapitaliserte verdi av Grønafeltet på 51,6 mill. kr. som Oslo Lysverker også trekker inn i sin argumentasjon, er et søkt tall. Det er fremkommet ved å multiplisere den årlige produksjonsverdi av Grønas delfelt med 20, og er således tenkt som en tappt fremtidig verdi. Det er ikke mer reelt å trekke inn denne kunstig utregnede kapitalverdi enn det er å trekke inn et hvilket som helst parkanlegg eller en hvilken som helst uprofitabel investering innen byens grenser.

 Aurlandsdalen er en forlengelse av de parkanlegg en anlegger i byer og tettsteder, til dels med store omkostninger.

Ad pkt. 2:

Oslo Lysverkers argumentasjon på dette punkt er på basis av den utbyggingsplan og fremdriftsplan som nå foreligger, meget sterk. Det må derfor anses riktig å føre Grøna inn i hovedtunnelen.

Men fra naturvernhold må det spørres om Oslo Lysverker hittil har gitt noen innrømmelse som reduserer produksjonen til fordel for naturverninteressene i Aurlandsdalen. Ville det ikke være naturlig å komme med en vannmessig innrømmelse som gjør denne berømte turistdalen mer severdig i turistsesongen? Det er et spørsmål om å tilgodese også estetiske verdier, ikke bare de produksjonsmessige.

Forslaget om å tilføre Aurlandsvassdraget et tilstrekkelig kvantum vann ved e

moderert utnyttelse av Grønas nedbørsfelt, opprettholdes derfor, men i denne form: Oslo Lysverker forplikter seg til å slippe en vannføring i sommerhalvåret (f.eks. 15 juni-15 september) f o r b i inntaksdammen i nedre Grøna, minimum tilsvarende delfeltets vannføring (cfr. pkt. I) i disse måneder. Dermed vil de omfattende naturverninteressene i området være bedre tilgodesett enn tilfellet vil være med et så tørrlagt dalføre som utbyggingen utvilsomt vil føre til.

Dermed innvinnes man også til kraftproduksjon det vannet som renner i Grøna resten av året, slik at tapsprosenten 3,3 går ytterligere ned, kanskje til nær det halve. Men en oppnår den samme vernevirkning som om inntaket ikke var blitt bygd

Landskapsmessige forhold:

Til ethvert anlegg og enhver teknisk frembringelse i naturen hører det selvfølgelig med opprydding, landskapspleie og landskapsvern, enten det gjelder et by- eller landområde. Det er ikke minst til kraftverksinteressenes egen fordel at området blir etterlatt i en penest mulig forfatning.

Men når det gjelder Aurlandsdalen er det dessverre foreløpig meget vanskelig å påvise at Oslo Lysverker i det hele tatt har gitt fra seg produksjonsnyttig vann til naturvernformål. Istedet har man presset vannressursene til siste dråpe, med den følge at Aurlandsdalens kjerneområder, dvs. en av Norges fineste naturattraksjoner, også etter den foreliggende konsesjonssøknad blir liggende nær sagt totalt tørrlagte også fra og med nedre Grøna til Aurdalsvann, en strekning på 2 km., tett opp til den nye bilveien Aurland-Hol, og med sterkt negative estetiske virkninger også for den kjente og populære fotturiststien Grøna-Øvstebo.

Forslaget om å frita Grønas delfelt fra regulering i sommermånedene har derfor stor landskapsmessig verdi på 3 måter:

1. Vannet vil tilføre elveleiet i hovedvassdraget ned til Aurlandsvann noe vann, og forhindre tørrlegging her.
2. Vannet vil merkbart øke vannføringen i Aurlandselven fra Aurdalsvann og nedover.

3. Vannet vil opprettholde en estetisk forsvarlig sommervannføring nedenfor Grøna dammen, slik at de vakre fossene som er synlige fra veien Aurland-Hol unngår tørrlegging.

Forlaget tilgodeser dermed omfattende naturvern-og turistinteresser både i Grønadalførret og h e l e A u r l a n d s d a l e n nedenfor, dvs. i den del av dalen som ifølge Gabrielsenkomitéens innstilling skulle utnyttes så skånsomt som mulig av hensyn til de enestående verneverdier som her finnes.

På denne bakgrunn vil vi konkludere med å anmode Oslo Bystyre om å vedta et forslag som tilplikter Oslo Lysverker å slippe en tilstrekkelig vannføring som nevnt i vårt punkt 2.

Ørnulf Hodne har i nytt brev 5. januar 1974 konkret utforma framlegget slik:

- 4 Oslo Lysverker pålegges å slippe en vannføring i sommerhalvåret (15 juni til 15 september) f o r b i inntaksdammen i nedre Grøna, minimum tilsvarende dalfeltets vannføring i disse måneder, dvs. ca. 2,5 kbm. pr. sek. Alternativt foreslås at den samme vannmengde slippes fra dammen ved Veslebotn vann. "

Hodne har opplyst at framlegget er sett fram for Oslo Bystyre og vil bli handsama der. Med brevet fulgte elles ei nærare grunnngjeving for framlegget og utgreiing frå Oslo Lysverker om det tapet vassleppinga vil føre med seg for kraftproduksjonen.

Norges Naturvernforbund har 30. januar 1974 desse merknadene til planendringa:

" Vi anser denne form for regulering å være riktigere enn å klatte med mange små reguleringer over et større fjellområde. Fra et naturvernssynspunkt er den nye planen som helhet å foretrekke, men vi har også det inntrykk at Oslo Lysverker har fordeler av planen både når det gjelder kraftproduksjon, byggetid og omkostninger.

I betraktning av at Aurlandsområdet er regulert på strengeste måte med utnyttelse av alt tilgjengelig vann til fordel for kraftproduksjon, vil vi finne det fornuftig og rimelig at andre formål i området blir tilgodesett med noe mer vann enn de snaue $0,3 \text{ m}^3$ pr. sek. som konsesjonæren er forpliktet til å slippe i Langedøla.

 Vi vil derfor gi vår tilslutning til Ørnulf Hodnes og Allan Jebsens forslag av 24/10-73 om å slippe 2,5 m³ vann pr. sek. i tiden 15/6 - 15/9 forbi inntaket i nedre Grøna. En vil dermed oppnå noe vannføring i den del av Aurlandsdalen som ellers vil bli totalt tørrlagt.

 Vestlandske Naturvernforening og Norges Naturvernforbund anser det rimelig at også andre formål enn kraftproduksjon tilgodeses ved Aurlandsreguleringen i likhet med det som har funnet sted ved andre kraftverk.

 Vi vil dessuten anmode Oslo Lysverker om å søke inntaket i Langedøla utført uten anleggsvei, som vil skjemme området ved Øvstebø særlig sterkt. "

Oslo Lysverker har i brev 28. juni 1974 følgende merknader til dei fråsegnene som til den tid var innkomne:

 Oslo Lysverker har en tillatelse av 26. september 1969 til å foreta reguleringer og overføringer i Aurlandsvassdraget, og kunne for så vidt ha henholdt seg til denne. Når Oslo Lysverker allikevel har søkt om endringer i den gitte tillatelse, er det fordi man etter kritisk revurdering av planene mener å ha funnet en løsning som gir betydelige landskapsmessige fordeler uten at utbyggingen blir teknisk og økonomisk dårligere.

 Etter Oslo Lysverkens oppfatning gir planendringssøknaden ingen foranledning til endring i konsesjonsvilkårene for forhold som ikke har sammenheng med endringsforslaget. /

 Nedenfor gis bemerkninger til de ovennevnte brev.

1. B r e v f r a N o r g e s B o n d e l a g av 6/9.1973.

På vegne av grunneierne i Midjedalen og Kleådalen krever Norges Bondelag at adkomstvei til tunneltverrslaget i Kleådalen må bygges fra Vassbygdi og opp gjennom dalførene for derved å gi veiutløsning for eiendommene her.

 Oslo Lysverker har for sin del intet å bemerke til at anleggsvei blir bygget fra Vassbygdi opp gjennom Midjedalen og Kleådalen til tunneltverrslaget her.

2. B r e v f r a Ø r n u l f H o d n e av 16. okt. 1973 og 5. jan. 1974.

I brev av 16. oktober 1973 foreslår Hodne at innføringen av Grønas dalfelt sløyfes. I det annet brev av 5. januar 1974 modererer han dette til å kreve at det fra nedre inntak i Grøna alternativt fra dammen ved Vetlebotnvatn, slippes en

406

vannføring i elveleiet på min. 2,5 m³/sek i tidsrommet 15. juni til 15. september hvert år.

Til forslagene er å bemerke at de ikke har sammenheng med den fremlagte planendringssøknad. Et pålegg i h.t. Hodnes krav medfører innskrenkninger i allerede gitt tillatelse, hvilket det etter Oslo Lysverkers oppfatning ikke er anledning til.

Det gjøres oppmerksom på at vannføringen i Grøna i urregulert tilstand ofte er lavere enn 2,5 m³/sek i tidsrommet 15. juni - 15. september. Av de undersøkte år gjelder dette 1959, 1960, 1966, 1969, 1970 og 1971,

Det byr på tekniske komplikasjoner å anordne innretninger for slipping av vann forbi dammen ved Nyhellervatn. Regulerings- høyden er 74 m og bunntappeløpet vil ha minst 80 m vanntrykk ved fullt magasin.

Vannslipping skjer fra Veslebotnvatn.

Det alternative forslag om å slippe 2,5 m³/sek fra dammen ved Veslebotnvatn fører til det samme krafttap (40 mill. kilowatt-timer pr. år, som ovenfor nevnt.

For å gi et bilde av hva det dreier seg om å slippe 2,5 m³/sek forbi dammen i tidsrommet 15. juni til 15. september skal nevnes at det forbislupne vannkvantum utgjør ca. 70% av det vann som innvinnes pr. år ved at Turedøla etter den nye reguleringsplan foreslås innført.

For å kunne slippe vannføringen forbi dammen ved Veslebotnvatn må det også her foretas installasjon av en egen slippingsinnretning hvis åpning reguleres automatisk av vannstanden i magasinet, slik at den riktige vannmengde til enhver tid slippes.

c) Opplysninger om vannføring ved Aurdalsvatn og om terskelplaner

Flere sidebekker på strekningen Veslebotnvatn - Aurdalsvatn bidrar til en økende vannføring i hovedelven etter hvert som man beveger seg nedover.

I henhold til konsesjonsvilkårenes pkt. 12 er det gitt følgende pålegg:

"Konsesjonæren plikter etter nærmere bestemmelse av vedkommende departement å utføre og vedlikeholde grunndammer (terskler) i de elvestrekninger som berøres av utbyggingene særlig av hensyn til fiske, utseende og ferdsel, grunnvannstand og vannfor- syning, samt foreta opprensning i elvefaret og mindre strandjusteringer.

Arbeidene skal påbegynnes straks detaljene er fast- lagt og gjennomføres så snart som mulig deretter. Utførelsen undergis offentlig tilsyn. De med plan- legging og tilsyn forbundne utgifter utredes av konsesjonæren."

I henhold til dette pålegg er terskelplaner under vurdering og utarbeidelse i Vassdragsvesenet. Disse terskler vil opprettholde vannspeilet i vann og sjøer, samt i egnede partier av elven.

3. Å l k o m m u n e.

Brev av 26. november 1973 med utskrift av møteboka i Ål kommunestyre for 16. november 1973.

Ål kommune ligger utenfor reguleringsområdet og uttalelsen fra Ål kommunestyre vedrører således reguleringsens virkninger på reintrekket og rein-jakten i nabokommunene. Det nevnes her tre trekkveier som sies å være de viktigste trekkveier i reguleringsområdet.

Oslo Lysverker er av den oppfatning at selv om den nye plan medfører forverrede forhold for reinstrekket ved Kongshellervatn/Øljuvatn, vil allikevel forholdene for reinjakten totalt sett bli forbedret fordi store fjellområder etter endringsplanen blir liggende urørt.

Ål kommune motsetter seg ikke endringsplanen, men krever å bli tatt med som part ved reguleringsskjønnet, og krever å få skader på jakten erstattet.

4. B r e v f r a f y l k e s m a n n e n i B u s k e r u d datert 19. mars 1974 med bilag

Ekspedisjonen fra fylkesmannen i Buskerud har som vedlegg uttalelser fra Hol kommunestyre samt Hol fjellstyre, Hol innlandsfiskeråmd, D/L Urevassbotn samt eierne av Iungdalen.

Uttalelsene omhandler i det alt vesentlige skader på villreinjakten som følge av vanskeliggjorte trekkveier.

Fylkesmannen i Buskerud har ut fra en sålet samfunnsmessig vurdering funnet at Oslo Lysverker bør få anledning til å gjennomføre planendringen.

Det er også av grunneierne i Hol kommune gjort innvendinger mot planen p.g.a. de skader reguleringen påstås å medføre for fisket. For vannene innen Hol kommune kan det ikke sees at fisket blir mer skadelidende etter den nye planen enn etter den gamle.

5. F y l k e s m a n n e n i S o g n o g F j o r d a n e Ekspedisjon av 26. mars 1974 med bilag

Fylkesmannen har selv ingen merknader til endringsplanen, og råår til at søknaden blir imøtekommet. Med fylkesmannens brev fulgte en rekke bilag.

- a. Uttalelse fra utbyggingsavdelingen i Sogn og Fjordane fylke av 21. januar 1974.

Utbyggingsavdelingen klager over dårlig kartgrunnlag for behandling av saken. Til dette skal bemerkes at det med søknaden lå ved et meget detaljert kart over magasinet med tilstøtende terreng.

Forøvrig behandler utbyggingsavdelingen forholdene for reinjakten. Det henvises til de tidligere gitte kommentarer til dette problem. Utbyggingsavdelingen drøfter oppsetting av reingjerder.

- b. Fylkesfriluftsnemndas brev av 15. januar 1974.

Oslo Lysverker har ingen kommentarer til Fylkesfriluftsnemndas uttalelser.

- c. Aurland Formannskap. Brev av 20. februar 1974.
Aurland kommunestyre. Utskrift av møtebok 26. febr. 1974.

I uttalelsen fra Aurland kommune blir i 8 punkter oppsummert innholdet av uttalelser fra forskjellige nemnder.

Aurland kommune fremsetter en rekke krav under tre hovedpunkter.

Under pkt. 1 fremsettes krav i tilknytting til at Furedøla nå blir trukket inn i reguleringen og et større felt av Kleåelvi blir regulert. Det fryktes at dette vil føre til et senket grunnvannspeil i Vassbygdi der bebyggelse og dyrkede arealer ligger på en grusvifte lagt opp av Midjeelven.

Oslo Lysverker har satt i gang kartlegging av grunnvannspeilet i Vassbygdi. Observasjoner vil bli gjennomført i de år som gjenstår før elven blir regulert.

Oslo Lysverker er beredt på å utføre tiltak for bedring av vannforsyningen dersom dette skulle vise seg å bli nødvendig.

Kommunen krever tilleggsvannføring i Aurlandselvi i fisketiden som en kompensasjon for at større deler av Midjevassdraget etter endringsplanen blir trukket inn i reguleringen. Til dette er å bemerke at Oslo Lysverker allerede har kompensert for dette gjennom den avtale som er inngått med elveeigarlaget. Avtalen følger som vedlegg 16 til søknad av 10. mai 1973 om endringsplan.

Aurland kommune og elveeierne er bekymret for vannets kvalitet, og frykter at vannet som kjøres gjennom kraftstasjonen skal være mindre surstoffrikt enn vann som følger de naturlige elveleier ned fra fjellet. Det er neppe holdepunkter for en slik frykt, da kaldere magasin vann har større oppløsningsevne for surstoff enn det varmere vann i elvene.

409
Aurland kommune krever p.g.a. innføring av Furedøla og Klea-
elvi sluppet fra Grøna minst 5 m³/sek. Dette svarer for en
sommerperiode på 3 måneder (tidsrom er ikke oppgitt i kom-
munens krav) meget nær til årsavløpet fra Grøna mellom dammen
ved Nyhellervatn og inntaket på kote ca. 1045.

Det skal bemerkes at 5 m³/sek
sluppet i 3 sommermåneder fra Grøna medfører et krafttap på
80 mill.kWh hvert år. Aurland kommune vil tape avgift for
ca. 12.400 nat.hk, dvs. ca. 55.800 kr./år etter den fastsatte
avgift på 4,50 kr./nat.hk.

Under pkt. 1 i sine merknader fremsetter endelig Aurland
kommune krav om støtte fordi vannforsyningen til tettstedet
Vangen fryktes å komme i fare. Vangen tettsted får sin vann-
forsyning fra Aurlandselvi. Gjennom avtalen med elveeigar-
laget er det garantert en minstevannføring på minst 3 m³/sek
i lavvannsperioden og 30 m³/sek i fiskeperioden.

Under pkt. 2 i kommunens utredning fremsettes en del krav om
ytelser av Oslo Lysverker i anleggstiden.

Når det gjelder levering av stein fra Vangen kraftverk til
kommunale byggeformål, er Oslo Lysverker innstilt på samarbeid
med Aurland kommune.

Kommunen krever Tokvam bro forsterket, og innrømmer Oslo
Lysverkers rett til å bruke broen for tilriggingsarbeider
for bygging av Vangen kraftverk. Oslo Lysverker får imidler-
tid ikke tillatelse til å benytte denne bro for utførelse av
anleggsarbeidene og for fremtidig adkomst til kraftstasjonen.
Det må bygges ny bro for dette formål.

Oslo Lysverker har ikke behov for å bygge vei til inntaket i
Langedøla. Veien er ikke nødvendig for utførelse av anleggs-
arbeidene, idet all transport av materialer etc. for utførelse
av dam og inntak vil skje gjennom vanntunnelen.

Under pkt. 3 kreves tiltak for å redusere ev. skader på vill-
reinjakten i området Kongshellervatn, Øljuvatn, Nyhellervatn.
Om dette henvises til det som er bemerket foran.

Aurland kommune ønsker at Oslo Lysverker skal utarbeide en
fjellplan for kommunen. Oslo Lysverker har overfor Oslos
kommunale myndigheter foreslått å yte teknisk bistand samt
økonomisk støtte for utarbeidelse av en slik plan for et
beløp på inntil kr. 30.000.

Under A. side 6 prosederer Aurland kommune for at konsesjons-
avgiften blir satt opp. Oslo Lysverker er uenig i at plan-
endringssøknaden gir hjemmel for en endring av konsesjonsav-
giftens størrelse i økende retning.

 Utførelse av Vangen kraftverk gir en økning i kraftproduksjonen på ca. 100 mill.kWh. Anleggskostningene for Vangen kraftverk er relativt høye, og gir en kraftpris som er høyere enn for utbyggingen forøvrig.

Under pkt. B ber Aurland kommune om å få tildelt konsesjonskraft til særlig gunstig pris. Til orientering skal dog opplyses at det fra Oslo Lysverkers side for tiden forhandles med Aurland kommune om levering av et begrenset kraftkvantum for en begrenset tid på samme vilkår som for Hol kommune.

Under pkt. C s. 7 uttrykker Aurland kommune bekymringer for isforholdene på Aurlandsfjorden og derav følgende kommunikasjonsproblemer for grenda Undredal. Aurland kommune synes å tro at bygging av Vangen kraftverk kan komme til å forverre issituasjonen.

En av begrunnelsene for bygging av Vangen kraftverk er at dette kraftverk kan bidra til å redusere reguleringens skadelige virkninger på kommunikasjonsforholdene på fjorden.

I henhold til konsesjonsvilkårenes pålegg pkt. 11 har Oslo Lysverker anskaffet isbryter for Aurlandsfjorden.

6. B r e v f r a N o r g e s N a t u r v e r n f o r b u n d av 30. januar 1974

De spørsmål som Norges Naturvernforbund reiser om vannslipping fra Grøna og om å bygge inntaket for Langedøla uten vei, foranlediger ikke ytterligere kommentarer fra Oslo Lysverkers side, ut over det som er sagt foran om disse spørsmål. "

Viltstellkonsulenten i Øst-Norge, fråsegn dagsett 25.oktober 1973:

"I egenskap av rettsoppnevnt jaktsakkyndig for Aurlandsreguleringen foretok en i dagene 4.-6. okt. d.å.befaringer av de fra jaktsynspunkt mest truede områder i traktene rundt Øljuvatn og Iungsdalen.

I tillegg har en så gått gjennom den nye planen og sammenholdt^t denne med den opprindelige vedtatte utbyggingsplan.

Under de ulike skjønn vedk. Aurlandsreguleringen til nå, har en inntatt det standpunkt som skjønnsretten har sluttet opp om, at skadene reguleringen påfører storviltet, villreinen i særlig grad, men også hjort, bør

 utstå helt til slutt, for å få et best mulig grunnlag for å følge og vurdere skadene mest mulig konkret.

Det som foreløbig kan sies fra viltstelletts side om den foreliggende planendring og de virkninger den vil få for dyrelivet/jakten, må derfor oppfattes som foreløbige og basert på antagelser.

En rekke vann, dammer og anleggsveier er i siste plan holdt utenforhensett til det foreliggende plan.

Sett fra et samlet naturvernsynspunkt, virker den omsøkte planenirning alt i alt mer vernende enn etter den vedtatte plan.

Når det derimot gjelder virkningene for viltet/jakten, isolert sett, er saken neppe fullt så enkel.

Mens en del områder nå foreslås vernet, legges det isteden opp til et omfattende, konsentrert vilt/jakt-skadeområde i de sørøstre reguleringsområder, nevnt innledningsvis.

Nyhellervatn demmes opp hele 75 m. Øljuvatn 17 m. og Kongshellervatn 17,5 m. Sammen med Volanuttjønnene og omfattende lavere partier mellom disse, får vi tilsammen et omfattende basseng på rundt 20 000 dekar.

Bassenget vil kunne bli en barriere for villreinen på vei sørover/østover mot f. eks. Skorpa, Iungsdalen bl.a, mens trekket fra nord og sørover mot Vierbotten ikke antas å bli så skadelidende (dette siste trekk har også hatt lite format de siste årene).

Utover de store arealer som neddemmes som beite/jaktområder, skaper bassenget også den bivirkning at fjellpartiet Vampen-på ca. 5000 dekar, blir liggende i bassenget som en tilnærmet øy.

Som antydning foran vil en gå ut fra at den nye planen fra et omfattende naturvernsynspunkt er å foretrekke fram for den vedtatte plan.

Fra et rent vilt/jaktsynspunkt derimot, er det visse holdpunkter for å anta at den nye planen fører med seg større skader/ulempen enn den foreliggende/vedtatte plan."

Direktoratet for vilt og ferskvannsfisk har 29. januar 1974 uttala til dette:

'Direktoratet slutter seg til den vedlagte uttalelse fra viltstellkonsulenten for Øst-Norge, som konkluderer med at den nye planen fra et rent vilt/jaktsynspunkt antas å føre med seg større skader og ulemper enn den foreliggende, vedtatte plan.

I overensstemmelse med dette syn, tillater direktoratet seg å foreslå følgende endringer i konsesjonstillatelsen av 26. september 1969, pkt. 9:

Underpkt. b, 3. Endres til:

- å bekoste fiskeri- og viltbiologiske undersøkelser, herunder langtidsundersøkelser og å delta i fellesfinansieringen av større biologiske undersøkelser som omfatter de populasjoner som berøres av utbyggingene og reguleringene.

Underpkt. d. Endres til:

- Dersom det som følge av kraftutbyggingene og reguleringene oppstår skader som berører vilt- og fiskebestandene i området, tilpliktes konsesjonæren utover det som er nevnt ovenfor å bekoste ytterligere tiltak, såfremt omkostningene står i rimelig forhold til det som derved vinnes.

Konsulenten for ferskvannsfisket i Vest-Norge har 10.mai 1974 gitt ei lang utgreiing, som ein her tek med konklusjonen frå. Den lyder:

"Planendringen sparer mange fjellvann mot regulering. Den økede regulering i Nyheller-Øljuvannsområdet vil trolig ikke føre til nedgang i fiskeproduksjonen i dette området grunnet magasinets betydelige overflateareal. Skadene vil dreie seg om ulemper med å fange fisken.

Det er et stort udekket behov for fiskekultur i vannene på fjellet. Det foreslås derfor opprettet et fiskefond på kr. 500.000,- hvis rentemidler skal brukes til kompenserende fiskekultur i uberørte vann og i lakseelven.

Avtalen mellom Oslo Lysverker og Aurland Elveeigarlag gir grunstigere fiskevannføring i Aurlandselva de fleste år enn konsesjonen av 1969, men vanntemperaturen vil bli betydelig redusert. Følgen er at fisket blir dårlig. Avtalepartene bør finne frem til en løsning på dette problem.

En reguleringsdam ved utløpet av vassbygdvatn har store fiskerimessige fordeler og Oslo Lysverker må tilpliktes å bygge en slik dam. Det må utarbeides en instruks for bruken av dammen i samråd med fiskerisakkyndige.

Direktoratet for vilt og ferskvannsfisk har 14.juni 1974 disse merknadene:

'Direktoratet slutter seg til de synspunkter som konsulenten legger frem. Generelt er den nye plan mere fordelaktig for innlandsfisket enn den tidligere, idet seks vann som tidligere var vedtatt regulert nå er foreslått unntatt fra regulering.

I sin uttalelse om den opprinnelige plan for utbygging av Aurlandsvassdraget foreslo fiskerikonsulenten at det ble opprettet et fiskefond på kr. 500.000,- til "fremme av fisket innen det samlede reguleringsområdet".

Fiskerikonsulentent foreslår nå påny at det opprettes et fiskefond . 413
hvis renteavkastning etter nærmere bestemmelser fastsatt av direktoratet kan nyttes av Aurland kommune til kompenserende fiskekultur i de uberørte områder av vassdraget og i lakseelven. Dette som kompensasjon for de varig tapte rekreasjonsmuligheter som reguleringene vil føre med seg.

Direktoratet slutter seg til konsulentens forslag ut fra de erfaringer en har høstet siden dette spørsmålet sist ble vurdert.

Ut fra en helhetsvurdering finner direktoratet å kunne godta den foreslåtte planendring for Aurlandsutbyggingen såfremt følgende endringer og tilføyelser blir foretatt i konsesjonsvilkårene og manøvreringsreglementet gitt ved kgl.res. av 26. september 1969

Den Norske Turistforening, brev av 13.september 1973:

"DNT finner at planendringen er overensstemmende med hva som ble forelagt den i møte med Oslo Lysverker tidligere. Det synes utvilsomt at denne planendring tar mer hensyn til naturen enn den opprinnelige plan som det ble gitt konsesjon for.

DNT har derfor ingen innvendinger mot omsøkte planendring.

DNT gir imidlertid ut fra at nødvendig omlegging av fot-turrutene med skilter blir bekostet av Oslo Lysverker og at arbeidet utføres i samråd med DNT."

Den Norske Turistforening har i nytt brev 11.februar 1974 opplyst at dei i mellomtida har fått høve til å gå gjennom framlegget frå siv.ing. Allan Jebsen (og lektor Ørnulf Hodne) om å sløyfe elveinntaket i Grøna.

"DNT vil henstille til Oslo Lysverker å gå med på dette forslag som vil være en ytterligere forbedring av naturforholdene i Aurlandsdalen, og som ikke minst vil vise utbyggerens positive vilje til å dempe skadevirkningene ved denne store regulering."

Statens Naturvernråd har i møte 17.juni 1974 uttala:

"Søknaden omfatter betydelige planendringer i nedslagsfeltet til Aurland III, sløyfing av magasin i Hednedalvatn og av inntak i Berdalen i nedslagsfeltet til Aurland II, samt et nytt kraftverk nedenfor Vassbygdvatn.

Rådet mener at de omskrite planendringer medfører fordelene sett i forhold til det opprinnelige prosjekt.

Det må imidlertid iverksettes tiltak av hensyn til laksefisket, etter fiskeriskkyndiges anvisning. Av hensyn til landskapsbildet i Aurlandsdalen anbefaler rådet at det som forutsetning for tillatelse til gjennomføring av planendringen settes som vilkår at Oslo Lysverker forpliktet til å slippe i Aurlandselva vannet fra Grønas dalfelt i sin helhet forbi Grønas nedre inntaksdam i tiden 15. juni - 15. september eller eventuelt $2,5 \text{ m}^3/\text{sek.}$ fra Veslebotnvatn i det samme tidspunkt."

Statens Friluftsråd har i møte 27.juni 1974 kome med likelydande fråsegn, men med dette tillegget:

"Rådet viser til at det hittil har vært vanlig at konsesjons-søkeren - i forbindelse med vassdragsreguleringer - blir pålagt å finansiere tiltak for opphjelp av jakt og fiske i områder som blir direkte berørt av reguleringen.

Rådet ber Miljøverndepartementet ta opp med NVE og Direktoratet for vilt- og ferskvannsfisk spørsmålet om å pålegge konsesjons-søkeren å finansiere slike tiltak i de ikke utbygde deler av nedslagsfeltet, og å bedre almenhetens fiskemuligheter i vassdrag som blir regulert."

Oslo Lysverker har 19.september 1974 følgjande merknader til desse siste fråsegnene:

"1. Direktoratet for vilt og ferskvannsfiske
brev av 29. januar og 14. juni 1974 med bilag.

a) Direktoratets brev av 29. januar 1974 vedlagt vilt-
konsulentens uttalelse av 25. oktober 1973.-----

Uttalelsen omhandler utelukkende den nye regulerings-plans virkning på reinsdyrjakten.

 Viltkonsulentent omtaler neddemmede beiter ved det store magasinet. Det kan ikke sees at viltkonsulentent sammenlikner disse arealer med de arealer som innvinnes ved at en rekke magasiner sløyfes. Det gjenvinnes større arealer ved planendringen enn det som neddemmes ekstra ved Nyhellervatn.

 Til slutt omtaler viltkonsulentent overføringstunnelen Furedalen, Kleådalen, Langedøla, Grøna, Vetlebotnvatn som han sier

"vil bidra til å tørrlegge områdene langsmed/nedenfor tunnelen. En tørrlegging av områdene svekker dem generelt som viltproduserende områder. Prosjektet må antas å få konsekvenser som det vil bli meget vanskelig noen gang å fastlegge mer nøyaktig."

Til dette er å bemerke at den nye planen ikke medfører noen endring for forholdene nedenfor inntakene i Grøna og Langedøla, sammenliknet med den gjeldende plan.

 Oslo Lysverker kan ikke forstå at det foreligger grunnlag for endring av vilkårene under pkt. 9, a 3 i reguleringsstillatelsen, slik som Direktoratet for vilt og ferksvannsfiske foreslår.

Erev fra Direktoratet for vilt og ferskvannsfiske vedlagt uttalelse fra fiskerikonsulentent for Vest-Norge av 10. mai 1974.-----

Denne uttalelse omhandler fisket i fjellet og fisket i den sjørret - og lakseførende del av Aurlandselvi. Når det gjelder innlandsfisket, konkluderes det i uttalelsen med at fiskeavkastningen i Nyhellervatn-Øljuvatn - Kongshellervatn ikke blir mindre etter den nye plan enn etter den gamle plan, men verdien av sportsfiske påstås redusert og garnslitasjen påstås øket. Disse forhold bedømmes best av skjønnet.

 Videre har fiskerikonsulentent understreket det positive ved at flere vann (av fiskerikonsulentent oppgitt til 6, i virkeligheten 9 når smått og stort regnes med) forblir uberørt ved planendringen.

 Endringen er fordelaktig for innlandsfisket. Endrings-søknaden gir således ingen foranledning til pålegg om opprettelsen av et fiskefond på 500.000kr.

 Avtalen med Elveeigarlaget medfører en garantert minstevannføring i Aurlandselven nedenfor Vassbygdvatn, som i fisketiden 16/6 - 15/9 utgjør et øket vannkvantum på 36 mill.m³ i forhold til gjeldende pålegg.

 Direktoratets bemerkning om at endringen medfører nedsatt produksjon og overleving av fisk må gjelde sammenlikning med de naturlige forhold. En slik sammenlikning er ikke relevant, idet det er planendringsforslagets virkning sammenliknet med den meddelte tillatelse som skal bedømmes.

 Direktoratets og fiskerikonsulentens forslag om bygging av dam ved utløpet av Vassbygdvatn med henblikk på å utnytte magasinet til å skape kunstige flomtopper, er forutsatt i den inngåtte avtale.

Direktoratet og fiskerikonsulenten er bekymret for fiskeavtalens virkning på temperaturforholdene og mener at temperaturene vil bli så lave at flufiske vil bli svært redusert. For å bevise dette, er det foretatt beregninger av temperatursenkningen. Beregningene synes å bygge på tildels sviktende antagelser.

Fiskerikonsulenten kommer til slutt inn på produksjonsforholdene som han mener kan bli dårlige.

Fiskerikonsulentensier til slutt at planendringen vil føre til en uttynning av sjøørret-unger i Vassbygdvatn ved utvandring vinterstid. Han sier at Vassbygdvatn har vært en viktig oppvekstplass for sjøørret-unger. Det er vanskelig å forstå at etablering av Vangen kraftverk skal føre til en større utvandring enn om driftsvannet fra Aurland I gikk i elven.

Oslo Lysverker kan ikke se at det foreligger grunnlag for en skjerping av konsesjonsvilkårene slik som foreslått, idet planendringen fører til bedre forhold for fisket enn de man ville ha fått etter gjeldende utbyggingstillatelse.

2. Statens Naturvernråd, uttalelse fra møte 17/6.1974
3. Statens Friluftsråd, " " " 27/6.1974
4. Den Norske Turistforening, brev av 13/9.73 og 11/2.74.

Disse brev foranlediger ingen bemerkninger fra Oslo Lysverkers side, idet de forhold som her berøres enten er kommentert foran og/eller i vårt brev av 28. juni 1974."

Iskontoret i NVE, fråsegn 26.juli 1974:

"Da den gjeldende konsesjon for Aurlandsutbyggingen ble gitt, fryktet man at reguleringen ville forverre isforholdene på Aurlands fjorden. Utbyggeren ble derfor pålagt å sørge for at kommunikasjonsforholdene, spesielt ut til Flåm, Undredal og Aurland, ikke ble forverret på grunn av is.

Fra januar 1973 har Aurland I vært i drift med en vintervassføring på 30 m³/s. Fullt utbygd vil Aurland I kunne få en vintervassføring på opp til 60 m³/s. Siden Aurland I ble satt i drift har det ikke vært isproblem av betydning i fjorden, men her er det viktig å være oppmerksom på de ekstremt milde vintre en har hatt i denne tiden.

Vintervassføringen i Vangen kraftstasjon vil være noe større, ca. 10-12%, enn vassføringen i Aurlandselva vil bli ved gjeldende reguleringstillatelse når Aurland I er i drift. Det er likevel ingen tvil om at byggingen av Vangen kraftstasjon etter de planer som er fremlagt vil redusere muligheten for isdannelse på Aurlandsfjorden. Virkningen av anlegget

avhenger foruten av anleggets dimensjonering også av lokale oseanografiske og meteorologiske forhold. Da en ikke har praktiske erfaringer med slike anlegg kan en likevel ikke se bort fra at det, spesielt i strenge isvintre, kan bli isproblemer i fjorden også med denne løsningen."

Som det er gjort nærare greie for i søknaden har Oslo Lysverker med den endringsplanen som no er lagd fram vedkomande einskilde deler av Aurlandsvassdraget teke sikte både på å oppnå ei betre løysing reint landskaps- og naturvernmessig og på å oppnå tekniske føremoner.

Dei endringane som i størst grad vil merkast innan reguleringsområdet, har samanhang med at utviklinga innan pumpe-turbinsektoren har gjort det mogleg å gå til bygging av kraftverket Aurland III som pumpekraftverk.

For fjellområda vil den nye planen føre med seg at all regulering på nordsida av hovuddalføret blir samla i eit stort fellesmagasin i Nyhellervatn-Øljuvatn-Kongshellervatn, medan alle dei andre magasinane i dette området fell bort. Dette gjeld Sleipåvatn, Langedalsvatn, Norddalsvatn, Ljosegrunnsvatn og Store Liavatn med eit totalt magasininnhald på 88 mill.m³. Heller ikkje Hednedalsvatn, med eit magasin på 21 mill.m³ på sørsida av vassdraget vil bli regulert.

Ved det nye fellesmagasinet blir det ingen endringar på reguleringsgrensene for dei to øvste vatna, Øljuvatn og Kongshellervatn. Det nye er at Nyhellervatn som ligg nedanfor og som tidlegare var planlagt demt opp til eit nivå 61 m lågare enn dei to øvre, no vil bli demt opp til same høgd som desse, slik at alle tre vatna flyt i hop. Fellesmagasinet blir omlag 180 mill.m³ større enn dei tre einskildmagasinane til saman var. I alt blir altså samla magasin i Aurlandsvassdraget etter den nye planen omlag 70 mill.m³ større enn det som no er konsedert.

Det er no planlagt å lengje overføringstunnelen Veslebotnvatn-Langedøla heilt fram til Furedalen i Midjeelvi, medan den øvre tunnelen Norddalsvatn-Nyhellervatn fell bort. Avlaupet frå desse felte på nordsida blir i staden - så langt dette er turvande - pumpa gjennom Aurland III opp i magasinet.

I nedre delen av vassdraget har Oslo Lysverker i samråd med elveeigarane rådd til endring av dei minstevassføringane som er fastsette av omsyn til fisket.

Om sommaren skal Vangen kraftverk generelt ikkje vere i drift i tida frå 30.april til 6.september.

Skadar og ulemper

I dei innkomne fråsegnene er det frå fleire hald nemnt at ein ved den auka oppdemminga av Nyhellervatn kjem til å stenge ein viktig trekkveg for villreinen.

Elles har Aurland kommune peika på at bortføring av meir vatn frå Midjeelvi kan føre med seg vanskar for vassforsyninga i Vassbygdi.

Men utanom dette er det frå alle hald sterkt streka under at den nye planløyisinga har store føremoner framfor den tidlegare.

Hovudstyret finn at den nye planen har mindre skadeverknader enn den som er godkjend før og representerer ei rasjonell utbygging av denne delen av vassdraget, og vil rå til at søknaden blir imøtekomen.

Hovudstyret var på synfaring i reguleringsområdet 10. september 1974 og at ein same dagen hadde møte i Aurland med målsmenn for kommunen, grunneigarar og andre interesserte.

Representanten Haugeland meiner at konsesjonsavgift til kommunar bør aukast til kr 8,- pr. nat.hk for den tilleggsregulering det her gjeld. Fleirtalet - alle unntatt Haugeland - finn ikkje grunn til å endra avgiftssatsen.

Hovudstyret kan ikkje vere einig i dei synspunkta som dei fiske- og vilt-sakkunnige har hevda, og som dei meiner bør føre til strengare vilkår under denne posten.

Når det gjeld kravet om viltbiologiske granskingar vil ein - som søkjaren og har gjort - peike på at det neddemde arealet blir redusert med over 2300 dekar samanlikna med den konsederde planen. Dei areala som no blir sparde, fordeler seg på alle dei vatna som ikkje blir regulerde og strekkjer seg frå vanleg vasstand og oppover. Slike areal er frå sakkunnig hald alltid blitt sagt å vere av dei mest verdfulle beite- og yngleområda. Det nye arealet som blir neddemt er konsentrert ved Nyhellervatn og ligg frå 13 m til 74 m over naturleg vasstand.

Hovudstyret kan ikkje sjå at endringa av planane fører med seg slike verknader at det kan vere grunnlag for å krevje oppretta fiskefond.

Kravet frå dei fiskesakkunnige om at det må byggjast ein reguleringsdam ved 1420
Vassbygdvatn som tillet minst 1 m oppdemming, finn ein ikkje grunn til å gå
nærare inn på no. Ein vil berre peike på at søkjaren i avtalen med elve-
eigarlaget har sagt seg samd i dambygging, men at dette først vil bli teke
opp seinare i samband med ein eventuell søknad om døgnregulering for Vangen
kraftverk.

Manøvreringsreglement,

Reglementet er endra i samsvar med den reviderte utbyggingsplanen.

Frå fleire hald, m.a. Statens Naturvernråd og Statens Friluftsråd, er det
bede om at Oslo Lysverker må tilplikast å sleppe avlaupet frå delfeltet i
Grøna i 3 månader i sommarsesongen. Representanten Haugeland sluttar seg
til denne oppmodinga. Fleirtalet i Hovudstyret - alle utanom Haugeland -
peikar på at den nye planen har fått lovord frå alle som har uttala seg, -
også dei to råda. Fleirtalet kan difor ikkje sjå at det er grunn til å gjere
framlegg om naturverntiltak av det slag som er bede om, særleg fordi den nye
planen ikkje fører til reduksjon av vassføringa og oppmodinga såleis ikkje
har tilknytning til verknadene av planendringa.

Andre merknader

Grunneigarane i Midjedalen/Kleådalen har peika på at anleggsvegen for den
nye overføringstunnelen må bli førd opp gjennom dalen i staden for at den
skulle greine av frå Lærdalsvegen. Oslo Lysverker har sagt seg viljug til å
endre dei opphavelige planane, og Hovudstyret har ingen merknader.

I Langedøla er det frå grunneigarhald usemje om vegbygging. Dei som har
stølseigedomar i dalen har sterke ønskje om veg, medan det frå eigarane
av turiststasjonane på Østerbø like sterkt blir tala mot.

Hovudstyret finn ikkje tilstrekkeleg grunn til å setje som vilkår at det
her skal byggjast veg.

Aurland kommune synest å ottast at Vangen kraftverk vil kunne føre til verre
istilhøve på fjorden. Hovudstyret meiner at det ikkje er grunnlag for slik
otte. Det vil tvert om bli mindre fjordis når kraftverket kjem i drift og
reguleringsvatnet kan sleppast ut på ei djupn på minst 30 m slik at det kan
bli blanda med saltvatnet i fjorden.

Til slutt vil Hovudstyret kome noko inn på tilhøva ved Veslebotnvatn:

Veslebotnvatn blir ved denne nye planen inntak for pumping, og ein må rekne med at vatnet difor vil få ein god del meir variabel vasstand enn når Aurland III berre var vanleg kraftverk. Naturvernkontoret i NVE har difor vore i kontakt med søkjaren for å prøve å kome fram til ei løysing som kan sikre ein mest mogeleg stabil vasstand i øvre del av magasinet, - den delen som ligg like ved og er godt synleg frå Steinbergdalen turisthytte og vil verke mykje skjemmande, særleg avdi den er svært grunn og store areal difor vil bli tørrlagde. Ein vil leggje til at denne delen først kom inn i biletet då industrikomiteén under handsaminga av den opphøvelege regulerings-saka gjekk mot regulering av Øyestølsvatn og i staden rådde til høgare oppdemming av Veslebotnvatn.

Den ideelle løysinga på det aktuelle problemet ville utan tvil vere å byggje ein fast betongdam ved Vasshaugane ovanfor det eigenlege vatnet, slik at ein her alltid fekk ei vassflate av konstant storleik. Men ein slik dam vil etter det ein her har rekna ut, koste over 4 mill.kr, og Hovudstyret finn at slike kostnader er for store sett i samanheng med det ein oppnår.

Ei anna løysing er at ein berre tillet pumping når vasstanden er over ei viss høgd. Oslo Lysverker har under hand nemnt at det ikkje vil bli pumpa ved lågare vasstand enn omlag 5 m under øvre reguleringsgrense.

Ein vil nemne at det også kan vere noko uvisst i kva omfang ein kan bli tvinga til å setje i verk sikringsarbeid i elvefaret for å hindre at elva grev vidare.

All denne uvissa gjer at Hovudstyret er kome til at det ikkje bør fastsetjast føresegnar eller vilkår om tiltak m.v. som seinare kan syne seg å vere uheldige. I staden gjer ein framlegg om at Oslo Lysverker som føresetnad for løyve til pumping, etter nærare avgjerd av Departementet, må utføre dei tiltak som blir funne turvande, - alt innan økonomisk rimelege rårer.

Til slutt vil ein streke under at dersom den endelege avgjerda går ut på at det skal haldast ei viss minstevasshøgd under pumping, må dette avgrensast til berre å gjelde i den

tida då det er turfolk i fjellet og på turisthytta. I dette høvet meiner Hovudstyret tida 1.juli - 15.september skulle vere passande.

Utkast til ny post 9 b
i vilkår for regulering av
Aurlandsvassdraget

Konsesjonæren plikter om nødvendig å avgi vann, slik at avløpet fra Vassbygdvatn ikke underskrider:

25 m³/s i tiden fra 16.juni til 15.juli
30 " " " " 16.juli til 15.august
28 " 16.august og 26 m³/s 17.august
25 " i tiden fra 18.august til 25.august
23 " 26.august og 21 m³/s 27.august
20 " i tiden fra 28.august til 5.september

Fra 6.september fram til 13.september avtrappes minstevassføringen med 2 m³/s pr. døgn.

Konsesjonæren kan i særlig dårlige vannår fravike minstevassføringen slik at nedtrappingen i vassføringen kan starte med 2 m³/s/døgn fra 30 m³/s den 15.august til 3 m³/s den 29.august.

Ekstraordinær minstevassføring etter dette punkt skal maksimalt kunne nyttas 2 ganger, sett over siste 20-års periode.

Etter at Vangen kraftverk er bygget, skal minstevassføringen i tiden fra 14.september til 15.juni være 3 m³/s. Vann som avgis i henhold til bestemmelsene i denne post kan ikke kreves sluppet forbi kraftverkene, unntatt forbi Vangen kraftverk.

Utkast
til nye poster 1 og 2 i
manøvreringsreglement for
regulering av Aurlandsvassdraget

1.

A. Reguleringsmagasiner

	Nat. kote	Reg.grense		Reg.- høyde m
		Øvre kote	Nedre kote	
Kongshellervatn	1425	1438	1415	23,0
Øljuvatn	1421	1438	1400	38,0
Nyhellervatn	1364	1438	1364	74,0
Store Vargevatn	1425,5	1432	1410	22,0
Svartavatn	1440,5	1440,5	1410	30,5
Nedre Millomvatn	1450,5	1450,5	1430	20,5
Langavatn-Stonndøla	1398	1415	1395	20,0
Adamsvatn	1406	1415	1395	20,0
Nedre Berdalsvatn	1441	1442	1440	2,0
Katlavatn	1314	1340	1314	26,0
Øykjabakkvatn	1330	1340	1330	10,0
Storavatn	1330	1340	1330	10,0
Store Kreklevatn	1469,5	1477	1460	17,0
Reppvatt	1296	1307	1292	15,0
Vestredalstjernene, Øvre	1131	1152	1131	21,0
Vestredalstjernene, Nedre	1130	1152	1130	22,0
Veslebotnvatn	1005,5	1025	1006	19,0
Viddalsvatn	863	930	868	62,0
Liverdalsvatn	864	930	868	62,0
Fretheimdalsvatn	864,5	930	868	62,0

Høydene er basert på N.G.O.'s høydesystem.

I flomdempningsøyemed kan Alvsvatn senkes 2,0 m.

Samtlige dammer utføres med fast overløp. Vannstanden i de enkelte vatn stiger derfor noe over øvre reguleringsgrense under flom.

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vannstandsmerker, som det offentlige godkjenner.

B. Overføringer

a. Avløpet fra følgende vassdrag overføres til driftstunnelen for Aurland II (Høye fall):

1. Fremste Varga ved Store Vargevatn 38,7 km²)
2. Heimre Varga ved Svartavatn 19,3 ")
3. Stonndalselvi ved Alvsvatn 3,6 ")
4. Fossane ved Langavatn 7,0 ") 74,7 km²
5. Bielv til Fossane ved vatn ca.
kote 1450 1,9 ")
6. Berdalselvi ved Nedre Berdalsvatn 4,2 ")

b. Avløpet fra vatn kote 1453 i Breidbakka (5,0 km²) overføres til Nyhellervatn-Øljuvatn-Kongshellervatn.

c. Avløpet fra følgende vassdrag overføres fra ca. kote 1025 til Veslebotnvatn:

424

1. Furedøla	14,3 km ²)	
2. Leita	5,6 ")	
3. Norddøla	32,6 ")	
4. Eitra	14,6 ")	
5. Bielv til Norddøla/Kleåelv v/Kjel	2,3 ")	236,0 km ²
6. Langedøla	89,8 ")	
7. Restfelt i Grøna nedenfor Nyhellervatn	27,4 ")	
8. Restfelt i Stonndøla	49,4 ")	

d. Avløpet ved Veslebotnvatn fra restfeltet i Stemberdøla, i alt 103,0 km² og avløpet fra overføringer under pkt.c kan overføres til Nyheller-/Ølju-/Kongshellervatn ved pumping gjennom driftstunnelen for Aurland III.

e. Til Viddalsvatn i Låvisvassdraget overføres avløpet fra:

1. Aurland II - lave fall, med et nedbørfelt på 432,5 km²
2. Aurland II - høye fall, med et nedbørfelt på 91,2 km².
3. Reppa - med et nedbørfelt på 15,3 km².

f. Avløpet i Tvinna ved ca. kote 1000 (7,0 km²) overføres til Viddalsvatn.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øyet at vassdragets flomvassføring ikke unødig økes.

Konsesjonæren plikter om nødvendig å avgi vann, slik at avløpet fra Vassbygdvatn ikke underskrider:

25 m ³ /sek	i tiden fra 16.juni til 15.juli
30 " " "	" 16.juli " 15.august
28 " "	16.august og 26 m ³ /sek 17.august
25 " "	i tiden fra 18.august til 25.august
23 " "	26.august og 21 m ³ /sek 27.august
20 " "	i tiden fra 28.august til 5.september

Fra 6.september fram til 13.september avtrappes minstevassføringen med 2 m³/sek pr. døgn.

I særlig dårlige vannår kan minstevassføringen fravikes slik at nedtrappingen i vassføringen kan starte med 2 m³/sek/døgn fra 30 m³/sek den 15.august til 3 m³/sek den 29.august.

Ekstraordinær minstevassføring etter dette punkt skal maksimalt kunne nyttes 2 ganger, sett over siste 20 års periode.

Etter at Vangen kraftverk er bygget, skal minstevassføringen i tiden fra 14.september til 15.juni være 3 m³/sek.

Vann som avgis i henhold til bestemmelsene i denne post kan ikke kreves sluppet forbi kraftverkene, unntatt forbi Vangen kraftverk.

Utpreget døgnregulering gjennom kraftverket Aurland I må ikke forekomme før Vangen kraftverk er bygget eller tunnelen mellom Vassbygdvatn og Aurlandsfjorden er sprengt og kan utnyttes slik at døgnreguleringen ikke får innflytelse på vassføringen i elva nedenfor Vassbygdvatn.

Endringer i vannslippingen for kraftverksdriften må ellers skje med så jevne overganger som mulig.

Langedøla gis en minstevassføring på 0,3 m³/sek i tiden 1.juli - 1.september.

For øvrig kan vannslippingen foregå etter Oslo Lysverkers behov.

REGULERING AV AURLANDSVASSDRAGET - PLANENDRING M.V.
SOGN OG FJORDANE

En viser til Industridepartementets brev av 21.11.74 med
hovedstyrets innstilling vedlagt.

Søknaden omfatter:

- 1.a) En reduksjon av antall magasiner i nedslagsfeltet til
Aurland III mot at det gis tillatelse til et vesentlig
større magasin i Nyheller-, Ølju- og Kongshellervann.
- b) Å sløyfe magasinet i Hednedalsvann og inntaket av
Berdalselven i nedslagsfeltet til Aurland II.
2. Bygging av Vangen kraftverk med endring av vannføringen
i Aurlandselva.

Når det gjelder endringen nevnt i punkt 1 er det gitt ut-
trykk for at anleggskostnadene blir omtrent uforandret,
muligens noe redusert. Videre er det gitt uttrykk for at
årsproduksjonen blir omtrent uforandret, mens vinterkraft-
produksjonen øker med ca. 200 GWh.

Totalt vurdert vil plan-
endringen også medføre en reduksjon av skader og ulemper
sett i forhold til de konsesjonsgitte planer.

Når det gjelder punkt 2 i søknaden er det opplyst at Vangen
kraftverk vil gi 102 GWh vinterkraft til en utbyggingspris
på 52 øre/kWh i medianår. Dessuten gir dette kraftverket
mulighet for utpreget døgnregulering av Aurland I. Det er
også opplyst at kraftverket vil redusere isproblemene i

Aurlandsfjorden og gi mulighet for en vannføring som er mer
tilfredsstillende for fisket. Også denne delen av plan-
endringen må anses som fordelaktig.

Departementet har under henvisning til dette ikke merknader
til at det blir gitt konsesjon til planendringen.

Departementet viser også til uttalelsen
fra Aurland kommunestyre vedtatt på møte 16.1.1975. På
denne bakgrunn gir en sin tilslutning til forslaget bl.a.
fra Aurland kommune, Statens Friluftsråd, Statens Naturvernråd,
Norges Naturvernforbund og Den Norske Turistforening om at
en bør fastsette bestemmelser som gir en økt vannføring i
Aurlandselven ovenfor Vassbygdvatn. En mener at vann-
slippingen bør kunne begrenses noe i forhold til det enkelte
har foreslått og anbefaler at vannet slippes fritt forbi
dammen i Grøna i perioden 1.7. - 15.9. som er den periode
hvor det er flest folk i fjellet.

 Departementet er av den oppfatning at vilkårene for fisket bør kunne gjøres gjeldende for hele Aurlandsvassdraget også i de vatn og elvestrekninger som ikke blir direkte berørt av reguleringen, og ber om at dette kommer konkret til uttrykk i vilkårene for en eventuell konsesjon til planendringen.

 Direktoratet for vilt og ferskvannsfisk har gitt uttrykk for at det bør gis anledning til å kunne pålegge konsesjonæren å bekoste viltbiologiske undersøkelser samt tiltak for å avbøte skadene, dersom kostnadene står i rimelig forhold til det som vinnes. Departementet slutter seg til dette.

Brev fra Industridepartementet til Oslo Lysverker,
 av 13.11.75.
 Tillatelse - planendring.

**TILLATELSE FOR OSLO LYSVERKER TIL Å FORETA PLANENDRINGER
 M.V. I FORBINDELSE MED UTBYGGING AV AURLANDSVASSDRAGET.
 KONGELIG RESOLUSJON AV 25. JULI 1975.**

 Hva de enkelte betingelser for tillatelsen angår, skal departementet meddele følgende:

I vilkårenes post 1 er konsesjonen gitt for ubegrenset tid.

De i vilkårene post 2 i ervervskonsesjonen og i tillegg til post 2 i reguleringstillatelse av 26.9.1969 betingede avgifter kr. 2,50 pr. nat. hk. til staten og kr. 7,50 pr. nat. hk. til kommuner bli å innbetale etterskuddsvis til hovedkassereren i Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen. Avgiftene forfaller til betaling ved hvert kalenderårs utgang.

 I post 9 b, som også er et tillegg til reguleringstillatelse av 26.9.1969 for Aurlandsvassdraget, vises særlig til at konsesjonæren er pålagt å slippe vann i Aurlandselva fra Grøna eller fra Veslebotnvatn i tiden 1. juli - 15. september inntil 2,5 m³/sek., knyttet til et bestemt nedenforliggende vannmerke som partene blir enige om. Likeledes er forutsatt at Aurland kommune i forståelse med Industridepartementet og Oslo Lysverker i løpet av en 3 års periode tar stilling til hvor det er mest formålstjenlig å foreta vannslipping fra.

Innst. S. nr. 400.

(1974—75)

Innstilling fra industrikomiteén om tillatelse for Oslo Lysverker til å foreta planendringer m. v. i forbindelse med utbygging av Aurlandsvassdraget.

(St. prp. nr. 161.)

Til Stortinget.

1. Innledning.

I proposisjonen foreslår Industridepartementet omfattende endringer i en del av Aurlandsutbyggingen som ble vedtatt av Stortinget i 1969. Forslagene som er fremmet på bakgrunn av søknad i Oslo Lysverkers brev av 10. mai 1973 kan deles i to hovedgrupper:

- a. Endring av reguleringsplanene for det nordøstre nedbørsfelt som utnyttes i Aurland III, og endring av utbyggingsplanen for Aurland III kraftverk.
- b. Søknad om tillatelse til utbygging av Vangen kraftverk samt endring av minstevannføringen for Aurlandselva mellom Vassbygdvatn og Aurlandsfjorden av hensynet til fisket.

2. Om reguleringsplanene.

Planendringen går bl. a. ut på at kraftstasjonen Aurland III nå foreslås bygget som et pumpekraftverk, og at magasinene konsentreres i et fellesmagasin i området nord-øst for Aurlandsdalen. Dette innebærer at i alt 9 vann som var tatt med i den tidligere reguleringsplanen nå ikke blir regulert.

Fellesmagasinet vil bestå av Nyhellervatn, Øljuvatn og Kongshellervatn.

Reguleringsgrensene i Øljuvatn og Kongshellervatn forblir uendret, mens det nederste vannet, Nyhellervatn, vil bli demmet opp til samme høyde som de to andre. Dette innebærer at disse tre vannene vil flyte sammen. Totalt sett vil fellesmagasinet utgjøre et basseng på omkring 20 000 dekar. Nyhellervatn får en reguleringshøyde som er 61 m høyere enn etter den tidligere planen (13 m), slik at vannets totale reg.høyde blir på hele 74 meter.

Fellesmagasinet blir på omkring 180 mill. m³ større enn hva de tre vannene utgjorde til sammen etter de opprinnelige planene, og det samlede magasin blir på omkring 70 mill. m³ større enn tidligere planlagt. De totale neddemmede arealer blir redusert med 2 344 dekar. Man vil få en kraftøkning på 10 000 nat.-hk ovenfor Vassbygdvatn.

Flertallet fremsetter følgende forslag:

«Oslo Lysverker pålegges å slippe i Aurlandselva vann fra Grøna eller fra Veslebotnvatn i tida 1. juli—15. september inntil 2,5 m³/sek., knyttet til et bestemt nedenforliggende vannmerke som partene blir enige om.

Det forutsettes at Aurland kommune i forståelse med Industridepartementet og Oslo Lysverker i løpet av en 3 års periode tar stilling til hvor det er mest formålstjenlig å foreta vannslippingen fra.»

Nemndas mindretal, Austrheim, Eika, Helland og Reidar T. Larsen, har merka seg at i samband med Oslo Lysverkers søknad om endra utbyggingsplanar har Aurland kommunestyre sett fram krav om auka vassføring i Aurlandselvi med minst 5 m³ pr. sekund, fortrinnsvis med «naturleg vatn» frå Grøna, helt eller delvis, subsidiært frå Vetlebotnvatn.

Desse medlemmer finn kravet frå Aurland kommune om auka vassføring i Aurlandselvi rettkome og meiner dette må skje ved slepping av vatn frå Grøna.

I samsvar med dette fremjer desse medlemmer følgjande forslag:

«Oslo Lysverker pliktar seg til å sleppe i Aurlandselvi vatnet frå Grønas nedslagsfelt ved nedre inntaksdam i tida 1. juli—15. september, då såleis at kvanta over 2,5 m³/sek. kan nyttast i kraftproduksjonen.»

K o m i t é e n har merket seg at Veslebotn-
vatn etter planendringen vil få mer variabel
vannstand (inntak for pumping) enn etter den
tidligere vedtatte plan.

Dette vil få meget uheldige konsekvenser
for den øvre del av magasinet, som er godt
synlig fra Steinbergdalen Turisthytte.

4. Komitéens merknader.

K o m i t é e n finner at de planendringer
som er foreslått av departementet på flere
måter betyr fordeler sett i forhold til den kon-
sesjon som ble gitt 26. september 1969.

K o m i t é e n legger vekt på at et stort
område på nordsiden av Aurlandsfjorden etter
de endrede planer vil bli spart for dammer,
kraftledninger og veier. Etter de fiskerisak-
kyndiges vurderinger vil planendringen også
virke gunstig for fisket.

Fra flere hold er det bedt om at Oslo Lys-
verker må pålegges å slippe en del vann fra
Grøna i sommersesongen.

K o m i t é e n har merket seg at det er kom-
met i stand en frivillig ordning der Oslo Lys-
verker har sagt seg enig i at spørsmålet om
vannslipping i Aurlandselva skal vurderes og
avgjøres av Industridepartementet etter en
5 års periode. En eventuell beslutning om
vannslipping vil omfatte opptil 2,5 m³/sek. i
perioden 1. juli til 15. september.

K o m i t é e n s flertall, formannen,
Berg, Fossen, Furuseth, Hellem,
Knudson, Kristensen, Sirevaag,
Synnes og Vigestad, vil peke på at
anleggsarbeidene enda ikke er ferdige, og at

K o m i t é e n vil understreke viktigheten
at at dette spørsmål blir løst på en tilfreds-
stillende måte sett fra et estetisk synspunkt.
Om nødvendig må departementet pålegge byg-
ging av dam ved Vasshaugane.

K o m i t é e n slutter seg til departemen-
tets forslag om at konsesjonsavgiften til kom-
munen settes til kr. 7,50 pr. nat.-hk og til
staten kr. 2,50 pr. nat.-hk.

K o m i t é e n viser ellers til proposisjonen
og råar Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Stortinget samtykker i at Oslo Lysverker
får tillatelse til å foreta planendringer i for-
bindelse med reguleringstillatelse av 26. sep-
tember 1969 samt erverv og ekspropriasjoner
av fallrettigheter i Aurlandsvassdraget i sam-
svar med Industridepartementets foredrag av
2. mai 1975, og industrikomitéens innstilling.

Tillatelse

FOR

Oslo Lysverker

TIL Å FORETA PLANENDRINGER M. V. I FORBINDELSE MED UTBYGGING AV AURLANDSVASSDRAGET

(MEDDELT VED KONGELIG RESOLUSJON AV 25. JULI 1975)

Ved kongelig resolusjon av 25. juli 1975 er bestemt:

- «1. I medhold av vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917 gis Oslo Lysverker tillatelse til å foreta planendringer m. v. i forbindelse med utbygging av Aurlandsvassdraget, på de vilkår som er nevnt i Industridepartementets foredrag av 25. juli 1975.
2. I medhold av ervervsloven av 14. desember 1917 fastsettes ervervsbestemmelser i forbindelse med erverv av fall for utbygging av Vangen kraftverk i Aurlandsvassdraget.
3. I medhold av vassdragsloven av 15. mars 1940 § 147 gis tillatelse til ekspropriasjon av gjenstående fallrettigheter for utbygging av Vangen kraftverk.
4. Det fastsettes manøvreringsbestemmelser for reguleringene og overføringene i samsvar med det ovenfor nevnte foredrag som gjeldende inntil videre.»

Endringer og tillegg

til betingelser for reguleringstillatelse av 26. september 1969 for reguleringer i Aurlandsvassdraget.

(Fastsatt ved kongelig resolusjon av 25. juli 1975.)

Tillegg til post 2.

For den økte regulering som er oppnådd ved planendring bestemt ved kongelig resolusjon av 1975 skal konsesjonæren erlegge følgende årlige avgifter:

Til statens konsesjonsavgiftsfond kr. 2,50 pr. nat.-hk.

Til konsesjonsavgiftsfond i de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 7,50 pr. nat.-hk.

Den nye avgiften blir gjort gjeldende for differansen mellom den totale tilleggsreguleringen i fellesmagasinet Nyhellervatn, Øljuvatn og Kongshellervatn, og de magasiner som regulanten frafaller i forbindelse med planendringen.

Post 9 b.

Konsesjonæren plikter om nødvendig å avgi vann, slik at avløpet fra Vassbygdvatn ikke underskrider:

25 m³/sek. i tiden fra 16. juni til 15. juli
 30 m³/sek. i tiden fra 16. juli til 15. august
 28 m³/sek. 16. august og 26 m³/sek. 17. august
 25 m³/sek. i tiden fra 18. august til 25. august
 23 m³/sek. 26. august og 21 m³/sek. 27. august
 20 m³/sek. i tiden fra 28. august til 5. september.

Fra 6. september fram til 13. september avtrappes minstevassføringen med 2 m³/sek. pr. døgn.

Konsesjonæren kan i særlig dårlige vannår fravike minstevassføringen slik at nedtrapingen i vassføringen kan starte med 2 m³/sek./døgn fra 30 m³/sek. den 15. august til 3 m³/sek. den 29. august.

Ekstraordinær minstevassføring etter dette punkt skal maksimalt kunne nyttes 2 ganger, sett over siste 20-års periode.

Etter at Vangen kraftverk er bygget, skal minstevassføringen i tiden fra 14. september til 15. juni være 3 m³/sek. Vann som avgis i henhold til bestemmelsene i denne post kan ikke kreves sluppet forbi kraftverkene, unntatt forbi Vangen kraftverk.

Konsesjonæren pålegges å slippe i Aurlandselva vann fra Grøna eller fra Veslebotnvatn i tida 1. juli—15. september inntil 2,5 m³/sek., knyttet til et bestemt nedenforliggende vannmerke som partene blir enige om.

Det forutsettes at Aurland kommune i forståelse med Industridepartementet og Oslo Lysverker i løpet av en 3 års periode tar stilling til hvor det er mest formålstjenlig å foreta vannslippingen fra.

for tillatelse til Oslo Lysverker til erverv av fall for utbygging av Vangen kraftverk
i Aurlandsvassdraget.

8.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge NVE detaljerte planer med nødvendige opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende utbyggingen slik at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av NVE. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse så vel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. Utgiftene som er forbundet med dette, betales av anleggets eier.

9.

Konsesjonæren er forpliktet til å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veger, bruer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeidet. I tvisttilfelle avgjøres spørsmålet om hvorvidt vilkårene for refusjonsplikten er til stede samt erstatningens størrelse ved skjønn på konsesjonærens bekostning. Veger, bruer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal kunne benyttes av almenheten medmindre departementet treffer annen bestemmelse.

12.

Konsesjonæren plikter i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å unngå ødeleggelser av naturforekomster og områder, når dette er ønskelig av vitenskapelige eller historiske grunner eller på grunn av områdenes naturskjønnhet eller egenart. Såfremt slike ødeleggelser ikke kan unngås, skal Statens Naturvernråd underrettes i god tid på forhånd.

Konsesjonæren skal videre i god tid på forhånd undersøke om faste fortidsminner som er fredet i medhold av lov av 29. juni 1951 nr. 3 eller andre kulturhistoriske lokaliteter blir berørt, og i tilfelle straks gi melding om dette til vedkommende museum. Viser det seg først mens arbeidet er i gang at det kan virke inn på fortidsminne som ikke har vært kjent, skal melding som nevnt i foregående ledd sendes med en gang og arbeidet stanses.

Konsesjonæren plikter ved planleggingen og utførelsen av anleggene i den utstrekning det kan skje uten urimelige ulemper og utgifter å sørge for at hoved- så vel som hjelpeanlegg virker minst mulig skjemmende. Plassering av stein- og/eller jordmasser skjer i samråd med vedkommende kommune. Konsesjonæren plik-

ter å skaffe seg varig rådighet over tipper og andre områder som trengs for gjennomføring av pålegg som blir gitt i samband med denne post. Konsesjonæren plikter å foreta en forsvarlig opprydding av anleggsområdet. Oppryddingen må være ferdig senest 2 år etter at vedkommende anlegg er satt i drift. Overholdelsen av bestemmelsene i dette ledd undergis offentlig tilsyn. Utgifter i denne forbindelse betales av konsesjonæren.

Midlertidige hjelpeanlegg bør så vidt mulig planlegges slik at de senere kan bli til varig nytte for almenheten.

Om disse bestemmelser gis vedkommende ingeniører eller arbeidsledere nødvendig underretning.

13.

Konsesjonæren underkaster seg de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende departement til kontroll med overholdelsen av de oppstilte vilkår.

Utgiftene med kontrollen erstattes det offentlige av konsesjonæren etter nærmere regler som fastsettes av vedkommende departement.

Gjentatte eller fortsatte overtredelser av post 2, 4, 11 eller 13, første eller annet ledd, kan medføre at konsesjonen trekkes tilbake i samsvar med ervervsloven § 26, annet ledd.

Manøvreringsreglement

Nye poster 1 og 2 i manøvreringsreglement for regulering av Aurlandsvassdraget.

(Fastsatt ved kongelig resolusjon av 25. juli 1975.)

1.

A. Reguleringsmagasiner.

	Nat. kote	Reg.grense		Reg.høyde m
		Øvre kote	Nedre kote	
Kongshellervatn	1 425	1 438	1 415	23,0
Øljuvatn	1 421	1 438	1 400	38,0
Nyhellervatn	1 364	1 438	1 364	74,0
Store Vargevatn	1 425,5	1 432	1 410	22,0
Svartavatn	1 440,5	1 440,5	1 410	30,5
Nedre Millomvatn	1 450,5	1 450,5	1 430	20,5
Langavatn—Stonndøla	1 398	1 415	1 395	20,0
Adamsvatn	1 406	1 415	1 395	20,0
Nedre Berdalsvatn	1 441	1 442	1 440	2,0
Katlavatn	1 314	1 340	1 314	26,0
Øykjabakkvatn	1 330	1 340	1 330	10,0
Storavatn	1 330	1 340	1 330	10,0
Store Kreklevatn	1 469,5	1 477	1 460	17,0
Repvatn	1 296	1 307	1 292	15,0
Vestredalstjernene, Øvre	1 131	1 152	1 131	21,0
Vestredalstjernene, Nedre	1 130	1 152	1 130	22,0
Veslebotnvatn	1 005,5	1 025	1 006	19,0
Viddalsvatn	863	930	868	62,0
Liverdalsvatn	864	930	868	62,0
Fretheimdalsvatn	864,5	930	868	62,0

Høydene er basert på N.G.O.'s høydesystem.

I flomdempingsøyemed kan Alsvatn senkes 2,0 m.

Samtlige dammer utføres med fast overløp. Vannstanden i de enkelte vatn stiger derfor noe over øvre reguleringsgrense under flom.

Reguleringsgrensene skal betegnes med faste og tydelige vannstandsmerker, som det offentlige godkjenner.

B. Overføringer.

a. Avløpet fra følgende vassdrag overføres til driftstunnelen for Aurland II (Høye fall):

1. Fremste Varga ved Store Vargevatn 38,7 km²
2. Heimre Varga ved Svartavatn 19,3 »
3. Stonndalselvi ved Alvsvatn .. 3,6 »
4. Fossane ved Langavatn 7,0 »
5. Bielv til Fossane ved vatn ca. kote 1450 1,9 »
6. Berdalselvi ved Nedre Berdalsvatn 4,2 »

74,7 km²

b. Avløpet fra vatn kote 1453 i Breidbakka (5,0 km²) overføres til Nyhellervatn — Øljuvatn — Kongshellervatn.

c. Avløpet fra følgende vassdrag overføres fra ca. kote 1025 til Veslebotnvatn:

1. Furedøla 14,3 km²
2. Leita 5,6 »
3. Norddøla 32,6 »
4. Eitra 14,6 »
5. Bielv til Norddøla Kleåelv v/Kjel 2,3 »
6. Langedøla 98,8 »
7. Restfelt i Grøna nedenfor Nyhellervatn 27,4 »
8. Restfelt i Stonndøla 49,4 »

d. Avløpet ved Veslebotnvatn fra restfeltet i Stemberdøla, i alt 103,0 km² og avløpet fra overføringer under pkt. c kan overføres til Nyheller-/Ølju-/Kongshellervatn ved pumping gjennom driftstunnelen for Aurland III.

e. Til Viddalsvatn i Låvisvassdraget overføres avløpet fra:

1. Aurland II — lave fall, med et nedbørsfelt på 432,5 km².

2. Aurland II — høye fall, med et nedbørsfelt på 91,2 km².
3. Reppa — med et nedbørsfelt på 15,3 km².
- f. Avløpet i Tvinna ved ca. kote 1000 (7,0 km²) overføres til Viddalsvatn.

2.

Det skal ved manøvreringen has for øyet at vassdragets flomvassføring ikke unødig økes.

Konsesjonæren plikter om nødvendig å avgi vann, slik at avløpet fra Vassbygdvatn ikke underskrider:

25 m³/sek. i tiden fra 16. juni til 15. juli
 30 m³/sek. i tiden fra 16. juli til 15. august
 28 m³/sek. 16. august og 26 m³/sek. 17. august
 25 m³/sek. i tiden fra 18. august til 25. august
 23 m³/sek. 26. august og 21 m³/sek. 27. august
 20 m³/sek. i tiden fra 28. august til 5. september.

Fra 6. september fram til 13. september avtrappes minstevassføringen med 2 m³/sek. pr. døgn.

I særlig dårlige vannår kan minstevassføringen fravikes slik at nedtrappingen i vass-

føringen kan starte med 2 m³/sek./døgn fra 30 m³/sek. den 15. august til 3 m³/sek. den 29. august.

Ekstraordinær minstevassføring etter dette punkt skal maksimalt kunne nyttes 2 ganger, sett over siste 20 års periode.

Etter at Vangen kraftverk er bygget, skal minstevassføringen i tiden fra 14. september til 15. juni være 3 m³/sek.

Vann som avgis i henhold til bestemmelsene i denne post kan ikke kreves sluppet forbi kraftverkene, unntatt forbi Vangen kraftverk.

Utpreget døgnregulering gjennom kraftverket Aurland I må ikke forekomme før Vangen kraftverk er bygget eller tunnelen mellom Vassbygdvatn og Aurlandsfjorden er sprengt og kan utnyttes slik at døgnreguleringen ikke får innflytelse på vassføringen i elva nedenfor Vassbygdvatn.

Endringer i vannslippingen for kraftverksdriften må ellers skje med så jevne overganger som mulig.

Langedøla gis en minstevassføring på 0,3 m³/sek. i tiden 1. juli—1. september.

For øvrig kan vannslippingen foregå etter Oslo Lysverkers behov.

Brev fra NVE-VN til Oslo Lysverker,
av 16.03.82.

433

DAM I UTLØPSOSEN AV VASSBYGDVATNET.

I Oslo Lysverkers søknad om planendring m.v. for regulering av Aurlands-vassdraget av 11.11.1974 opplyses det at det kan oppstå behov for bygging av dam ved utløpet av Vassbygdvatn for å kunne stå friere m.h.t. døgnregulering av Aurland I og for å kunne økonomisere med vannet såvel av hensyn til kraftverksdriften som av hensyn til fisket. Dam ved utløpsosen vil være nødvendig dersom installasjonen i Aurland I blir økt.

Ut fra en landskapsmessig vurdering hadde vi helst sett at man kunne unngått dammen og døgnreguleringen av Vassbygdvatnet, men under forutsetning av at dammen må bygges har vi ingen merknader til de framlagte anbudstegninger. Vi går da ut fra at man foretar bygging av dammen på en årstid der fiskeoppgangen i elva er uten betydning.

Fra Fiskerikonsulenten i Vest-Norge får vi imidlertid opplyst at man verken der eller i DVF har mottatt tegninger for dammen. Vi må derfor be om at tegningene snarest mulig sendes til godkjenning hos de fiskerisakkyndige.

Brev fra NVE-VN til Oslo Lysverker,
av 11.06.82.

TIPPOMRÅDE I VASSBYGDI.

Generelt kan det sies at en konsesjonær aldri kan overdra sin varige råderett (og -plikt) over tipper når slikt pålegg er gitt i konsesjonsvilkårene. Denne bestemmelsen blir håndhevet såvidt strengt av hensyn til den kontroll vi ønsker å ha med at uønskede inngrep ikke foretas i tippområder som er ferdig formet og i etableringssituasjon med hensyn til vegetasjon. Vi vil vanligvis ikke ha hjemmel til å gripe inn overfor en eventuell tredje part som måtte ha fått seg råderetteover tippareal overdratt.

Når det gjelder den konkrete saken med tipplassen i Vassbygdi vil vi gi uttrykk for at en eventuell regulering av arealet bør ha for øye den verdi dette området har som del av førsteinntrykket av bygda for reisende østfra, og at en bør ta sikte på en bruk av arealene som ikke gir et skjemmende inntrykk.

Form og plassering av den nye tippen, samt omlegging av riksvegen, er skissert på Oslo Lysverkers tegning 01-10788. Vi har ingen merknader til tippen, men anbefaler at riksvegstraseen bearbeides med henblikk på å få til en noe bedre kurveføring.